

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLI. — Izdan in razposlan dne 26. julija 1888.

124.

Razpis ministerstva za finance od 2. julija 1888,

s katerim se prigledni žestomerniki Dolainskega, A. M. Beschornerja in V. Pricka po Weiserjevem sestavu v davkovni priglednoprifuščajo v žganjarnicah, dokler bode veljal zakon od 20. junija 1888 (Drž. zak. št. 95), ter opisi z načrti in pa propisi o njih uporabi na znanje dajó.

Počenshi od 1. septembra 1888 pripuščajo se v davkovni prigled sporazumno s kralj. ogerskim finančnim ministerstvom v žganjarnah prigledni žestomerniki (spirito-merniki) Dolainskega, A. M. Beschornerja in V. Pricka na Dunaji po sestavu J. Weiserja naprave, kakeršno kažejo naslednji opisi, po meri določil obseženih v niže sledečih propisih o uporabi njegovi.

Dunajewski s. r.

I.

A. O p i s

Dolainskega žestomernika.

Glavne sestavine tega aparata, ki ga priloženi načrtek predočuje, so te le:

1. Unanja omara, v kateri so vsi deli aparatovi;
2. alkoholometrov stebrič;
3. merski boben sè štelom;
4. prigledna ali kontrolna priredba za merski boben, kadar stoji;
5. obe shrambi za poskusne žeste (probo spirita).
6. posebne varnostne priredbe.

1. Vnanja omara.

Vnanji oboj (Fig. 1, 2, 3, 4 in 5) sestoji iz štirih močnih kovno-železnih ostenkov, ki so v trdni zvezi s preluknjanim dnom iz litega železa.

Zgoraj je omara završena s pokrovcem iz litega železa, ki je v zarezi premičen k sprednji strani ter se zapira z drogoma C in C₁ (Fig. 1 in 3)

nad njo staknenima, ki jima se prilega uradna zapora.

Na zadnjem delu omare je nastavek a (Fig. 1 in 5) iz pločevine z vtočno odprtino f (Fig. 1) in sitasto preluknjano kapo za izhlapevanje zraka in plina.

Ta nastavek dela s pokončnim delom b (Fig. 1) pokrovca ohišje ali zaperico, določeno alkoholometrovemu stebriču.

Prednji del od b nareja okvir, zaprt z močnim steklom, skozi katero je moči opazovati alkoholometer in pa pod 4, d) opisano prigledno napravo za zastoj merskega bobna (signalni kolut).

Plošča luknjasta od dna ima na vsakem izmed 4 kotov po eno luknjo za vijake ali vrteže, s katerimi je omara pritrjena k stajalni plošči.

2. Alkoholometrov stebrič.

Alkoholometrov stebrič A (Fig. 1, 2, 3, 4 in 5) narejen je iz kovine britanije ter sestoji iz 2 delov d in e (Fig. 1), katerih prvi posreduje vtok žeste (spirita) v aparat a drugi iztok v merski bobnen.

Alkoholometrov stebrič je z železnim okljukom in dvema ven strlečima kapama nepremično pritrjen k omari.

Pri vijaku ali vrteži f (Fig. 1) prihaja spirit in v oddel d , od ondod v nastavljeno cev d_1 in čez čašico skoz obešeno sito v oddel e , in odtod skoz cev e_1 v merski bobnen.

Cev d_1 (Fig. 1) je določena za alkoholometer, čegar stanje se dá dobro opazovati skozi steklo prej omenjenega nastavka b (Fig. 1).

Ako bi spirit slučajno tekel tako močno, da ga čašica ne more sprejeti vsega, ter bi štrkal na steklo rečenega nastavka, prihaja mimo tekoči del čez rilec iz pločevine v žleb e_2 (Fig. 1 in 5), in odtod skoz obstranske luknje v oddelek e in dalje v merski bobnen.

V ostalem kaže žganjarju lastna korist gledati na to, da spirit kar je mogoče enakomerno teče in da se seosebno kolikor je moči ubrani v žgalnem aparatu omahovanje pritiska, vsled katerega bi od časa do časa pritekalo po več spirita v prigledni žestomernik.

3. Merski bobnen sè štelom vred.

Merski bobnen B (Fig. 1, 4, 5 in 6), narejen tudi iz britanije, ima najmanj 50 centimetrov v pre-

meru ter sestoji iz 4 skladnih predelov I, II, III in IV (Fig. 6), katerih vsak drži po tanko 5 litrov, tako, da mora ob enem obratu (zavrtjenji) bobna po tanko 20 litrov preteči skozi njega.

Spirit vteka sredi bobna skoz cev e_1 (Fig. 1) alkoholometrovega stebriča, a izteka skoz odprtino g , g_1 , g_2 in g_3 (Fig. 6) na obimu bobna.

Os bobna leži na eni strani v malem križci gori imenovane cevi e_1 (Fig. 1) a na drugi strani v blazini h (Fig. 1, 4 in 5), pritrjeni na steni iztočnega korita.

Nad to blazino je sklenica z oljem, ki jo olji.

Osne blazine (teči) narejene so iz neke trdolitine. Tudi jeklena os znotraj njih je prevlečena z enakšno trdolitino.

Na strani blazine h (Fig. 1 in 5) bobnu nasproti zvezana je bobnova os z osjo štela C , ležečega v sprednji steni omare (Fig. 1 in 5).

Štelo C ima 6 odzunaj pod okvirjem iz kovine vidnih in sè stekli pokritih cifrenic.

Ker vsak izliv bobna iznaša po 5 litrov, ter se tudi vsak posamezen izliv naznanja, prirasta naznanjenim številom vselej po 5 jednic, katerih vsaka pomeni en liter 999.995.

Število 1.000.000, ki prihaja neposrednje za 999.995 izražuje sè šest ničlami (000.000).

Bobnovi predeli izpraznjujejo se v iztočno korito D , narejeno iz britanije (Fig. 1 in 5); iz tega teče spirit skoz odprtino i (Fig. 3) v prostor E , okoli ondi nameščene omari podobne stvari k in dalje skoz odtočnico l (Fig. 1, 3, 4 in 5) iz aparatove omare.

Odprtina i (Fig. 1) ni na najnižjem mestu korita D , nego v neki višini do katere mora spirit stati zarad jemanja probe.

Delovanje bobna in naprava njegova lahko se razvidi iz Fig. 6 priloženega načrta, v kateri je sprednja stena odzeta.

Spirit prihaja skoz odprtino m (Fig. 6) na tisto mer, ki jo načrt poočituje strelicami, v oddel I ter ga napolnjuje gori do vtočišča m_1 oddela II. Spirit, ki odtod vteka v oddel II, naredi kmalu, da bode ta stran znamenito pretežnejša, bobnen se zavrti na levo, tekočina, kar je bode v oddelu I, izstopi skoz odprtino g ter spravi predel II v tisto lego, v kateri je prej bil oddel I.

Zapiralo pri h (Fig. 3) brani bobnu zavrteti se v desno ter tako položiti štelo.

4. Prigledna priredba za stanje merskega bobna.

a) Gugalica.

Ako bi se merski boben po kaki oviri ustavil, napolni mu se polagoma spodnja polovica s spiritom, ki naposled skoz zadnji vrat bobna stopi v krogovito čašo n (Fig. 1).

Od tod teče spirit "skoz kljunasto" odprtino na gugalico F iz britanije (Fig. 1, 2, in 5), katera je razdeljena na dva enaka primeroma po liter spirita držeča predela ter se suče sem ter tja okoli osi iz trdega bronu pritrjeni k robu dna.

Blazini gugalice sta iz niklbove zmesi.

En predel gugalice bode vseгда vzdignjen, a drugi spuščjen, spirit napolni vzdignjeni predel, dokler polagoma rastoča teža gugalice ne omahne ter se napolnjeni predel pogrezne in izprazni.

Zdaj pride spirit v drugi predel, ter se ista igra ponovi.

Gugalica se nahaja v omari G (Fig. 1, 2 in 5) iz britanije, ki je nameščena poleg iztočnega korita D pod stebričem.

V to omaro G se odteka spirit z gugalice, teče od tod skozi odprtino o pod iztočnim koritom D v prostor E okoli omare k v cevko odtočnico l (Fig. 3).

b) Znamenje ali signal z zvoncem.

Na desni in levi strani v omari G (Fig. 2) nameščena sta dva enakoramena voda p in p_1 (Fig. 2); na eno ramo teh vodov pada gugalica vselej, kadar se v niz spusti. S tem se vzdigne druga rama ter krene ali požene z naopičnim drogom q , odnosno q_1 (Fig. 2) nadaljnji vod r , odnosno r_1 (Fig. 2), čegar s kroglico opravljen konec udarja na čistoglasen zvonec s , odnosno s_1 (Fig. 2), nameščen od zunaj na omari aparata.

Zvonca s in s_1 sta s kovinskima podporama na omaro od znotraj z vijakom pritrjena.

Kadar odjenja pritisk gugalice na vodovi rami p , odnosno p_1 , povrnejo se vsi vodi zopet v svoje poprejšnje stanje.

Tako se vsak omah gugalice naznanja s zvoncem, ki ga je razločno slišati.

c) Štelo gugalično.

Na prednji strani gugalice F nameščen je polukrožen locenj (Fig. 1, 2 in 5) iz kovinske zmesi ki je napet čez odtočno cevko e_1 alkoholometrovega stebriča ter se z gugalico sem ter tje giblje. Ta locenj ima v svojem gornjem delu razporec, v katerem prosto visi iz kovine narejen vod v (Fig. 1 in 2) z vrliščem v štelo H in pregibovaje se sem ter tje štelo naprej pomika.

Štelo H (Fig. 1, 2 in 5), pokrito z lahko snemno ploščo iz britanije, ima 6 sè stekli krite cifrenice.

Ker vsak predel gugalice primeroma po 1 liter drži ter se naznanja vsak pregib tje in nazaj, prirastata tu naznanjenim številom vselej po 2 jednici, katerih vsaka pomeni po 1 liter, do 999.998.

Število 1,000.000, ki prihaja neposrednje za 999.998, izražuje se sè 6 ničlami (000.000).

d) Signalni kolut ali krožec, kažoč, da merski boben stoji.

Da merski boben stoji, naznanja se ne samo sè zvoncem, marveč še tudi sè signalnim kolutom T (Fig. 1, 2, 3, 4 in 5).

Za tega delj je desni konec gugalice po svileni, z bakreno žico oviti vrvec zvezan s krajšo ramo na alkoholometrovem stebriči nameščenega voda takó, da se o prvem pregibu gugalice na desno k višku vzdigne druga, rudeč signalni kolut noseča rama tega voda (Fig. 2) ter vsled neke zaperice tudi o nadaljšnjem gibanji gugalice dotle v isti višini ostane, dokler organ nadprigledovanja ne sname zaporne kljuke ter vod v poprejšnje njegovo stanje pripravi (Fig. 1, 3, 4 in 5).

Zarad te naprave v dajanje signala mora biti gugalica v stanji miru vseгда tako postavljena, da je na levo nagnena.

5. Obe shrambi za probe spirita.

Dočim merski boben meri količine protokajoče tekočine, namenjeno sta ti shrambi iz britanije za vzprijem prob tekočine, po katerih je moči najti alkoholovitost.

Za tega delj so na prednji steni merskega bobna nameščeni štirje probobjemniki u in u_1

(Fig. 1, 4 in 5), ki pri vsakem izpraznjenju enega predela zajmejo iz iztočnega korita po eno probo, ki se shrambam probe K dovajajo za navadni prigled in J za nadprigled (superkontrolo). Sestava teh probojemnikov vidi se iz zrisa Fig. 4. Njih vtočna odprtina biva na ozki, proti periferiji merskega bobna obrnjeni strani pri x . odtočna odprtina pri x_1 (Fig. 4).

Probojemnika u in u_1 , ki sta nameščena na dveh nasprotnih predelih merskega bobna, izpraznjujeta se med hodom poslednjega v polukrožen na levi strani nameščen, 16 milimetrov širok žleb v (Fig. 4), s katerim se poskusna tekočina skozi vtočno popolnem gosto zaprto cevčico w dovaja v shrambo K namenjeno za navadni prigled.

Oba druga tudi na dveh nasprotnih predelih merskega bobna nameščena probojemnika u_1 in u_1 izpraznjujeta se v desno stran gori onenjenega žleba v ter dovajata poskusno tekočino skoz, vtočno cevčico w v shrambo J (Fig. 4) namenjeno za nadprigled.

Probna shramba K (Fig. 4) za navadni prigled, opazovana se stališča shrambe pred žestomernikom stoječe, leži na levi strani shrambe med iztočnim koritom in prednjo steno omarno; to mu določa obliko in velikost, ta shramba obseza kakih 15 litrov.

Za zračno občenje biva na zadnji steni shrambe tik pod pokrovcem mala odprtina, skozi katero bi žesta (spirit) odtekala tudi tedaj, ko bi se slučajno posoda za probo vsa napolnila.

Da je moči prigledovati, če alkoholovitost pada pri odločenih probah, dokler se hranijo v shrambi K , vstavljena je va-njo polukrogla posoda L (Fig. 7) imajoča kakega $\frac{1}{2}$ litra prostornine. Ta posoda se napolni s žesto določene alkoholovitosti, snemši vijake med obema odtočnima pipama, o katerih se bode govorilo niže in ki sta skozi vratca M na prednji steni žestomernikove omare dostopni, in vlivši poskusne žeste z lijem va-njo.

Ta vstavna posoda občuje po odprtini na sredi gori omenjene pritrdbe po vijaku z notranjim prostorom merskega bobna.

Žesta v vstavni posodi odjemlje se skozi pipo y , ležečo na levo proti steni omare a shramba K nasproti se izpraznjuje skozi pipo y_1 , ki je od one na desno.

Obe pipi sta dostopni skozi duri M (Fig. 3) ležeče na levo od sprednje omarne stene žestomernika.

Če se alkoholovina, ki jo ima spirit vzeti iz vstavne posode, primeri z izvorno alkoholovino, najde se, koliko alkohola se je izgubilo.

Shramba J namenjena za nadprigled leži na desni strani omare med iztočnim koritom in prednjo steno omare; to ji določa obliko (Fig. 8) in veličino, ta shramba obseza kakih 22 litrov.

V ostalem je ta posoda J za probo pripodobno narejena kakor posoda K .

Tudi tukaj je torej vstavljena va-njo polnokrogla posoda N držeča kakega $\frac{1}{2}$ litra, ki se v isti namen kakor posoda L napolni s žesto neke določene alkoholovitosti skozi vijake med odtočnima pipama.

Samo da se pri posodi J za nadprigled vstavna posoda N (Fig. 8) izpraznjuje s pipo z na desni strani in posoda za probo sama skozi pipo z_1 , ki biva na levo. Obe pipi sta dostopni skozi duri O , ležeče na desno v prednji steni žestomernikove omare.

Probojemniki u in u_1 držé vsak po 3 kubične centimetre, a njih število nasproti je različno po storitveni zmožnosti žgalne priprave, katere hladilo ima se zvezati s žestomernikom.

Pri žgalnih pripravah, ki vsak dan po 15 hektolitrov žeste največ narejajo, uporabljati je žestomernike s štirimi probojemniki, od katerih dva dovajata probo v shrambo za enovit prigled, a druga dva probo v shrambo za nadprigled.

Ako se na eni žgalni pripravi vsak dan po več nego 15, vendar ne čez 30 hektolitrov žeste naredi, naj se za take žgalne priprave uporabljajo žestomerniki s samo dvema probojemnikoma, katerih eden je določen za shrambo enovitega (prostega) prigleda, a drugi za shrambo nadprigleda.

Kako je postopati pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ustanavlja se v propisu za uporabo tega žestomernika.

6. Posebne varnostne priredbe ali naprave.

a) Zatrdba omarnega iztočišča.

Da ne bode moči od zunaj skoz iztočišče aparatove omare delovati ali vplivati na hod merskega bobna, leži temu iztočišču naproti omara nizdolu odprta k (Fig. 1 in 5), okoli katere mora spirit teči.

Ako bi kdo odtočnico navrtaval, da bi omogočil kak vpliv na hod bobna, moral bi dve steni omenjene omare prevrtati.

A nekoliko spirita bi tedaj skoz luknje prišlo v omaro k , odtod v omaro aparata in naposled teklo čez stojalo; vrhu tega bi vsled moteža v hodu bobna tudi gugalica in ostale varnostne priredbene začele delovati.

b) Zatrdba proti temu, da odtekajoči spirit ne zastaja.

V zadnji steni gugalnične omare G (Fig. 2) nekoliko više od gugalnične osi nameščeni sta dve krogoviti odprtini α in α_1 .

Višina teh odprtini je tako izračunjena, da, dokler spirit ne stoji više nego do teh odprtini, ne bosta ni gugalica ni boben v svojem hodu motena.

A ako bi se spirit po zastanku vzdignil više, odtekal bi skozi ti odprtini v vnanjo omaro aparata, in ker je le-ta na dnu prevrtana, čez stojalo, kar bi hoda merskega bobna, odnosno gugalice ne motilo.

Ako bi kdo ta odtok skozi dno omare kakó oviral ter s tem skušal v omari aparata napraviti zastanek, ki bi motil hod gugalice in bobna, to bi se sè spiritom napolnili dve posodi P in P_1 (Fig. 4, 7 in 8) nameščeni na prednji steni obeh shramb za probe J in K pri njih odtočnih pipah, in posodibi ostali napolnjeni tudi po tem, ko bi zastoj spirita nehal.

Isto bi bilo, ako bi se takšen umeten zastoj v omari skušal narediti z vodo za to, da bi se alkoholovitost tekočine v shrambah oslabila (umanjšala).

Posodi P in P_1 držita po 0.25 litra in stojita tudi tako visoko, da se prej napolnita, nego se boben vsled zastoja more ustaviti.

Da se ubrani, da ni moči spirita, s katertm sta po gori omenjenem načinu vsled zastoja posodi P in P_1 napolnjeni, n. pr. po višji toplini, napravljeni z vvedeno paro in vsled tega z izhlapenjem odstraniti, nameščena je gori na shrambi za probe K znotraj omare posoda Q (Fig. 4, 5 in 7), ki drži kakih 0.35 litra in se napolni sè spiritom predno se žestomernik požene.

Ta posoda izgubi od svoje vsebine po izhlepenji vsled vtekanja pare baš toliko, kolikor posodi P in P_1 .

Ako bi kdo skušal spirit v shrambah J in K z vvajanjem pare ali po drugačnem otopljenji oslabiti, izgubil bi tudi spirit v vstavnih (vdevnih) posodah L in N (Fig. 7 in 8) nekaj alkoholovine in poleg tega moral bi spirit v vstavni posodi Q izhlapeti.

V ostalem naznanja se vsaka povišba topline v merskem bobnu po maksimalnem toplomeru R (Fig. 4 in 5) do 100 stopinj Celsius sezajočem, ki je nameščen znotraj omare, in se lahko sname.

c) Uradne zapore.

V uradno zaporo aparatove omare same potrebna je razven že sub št. 1 omenjene zapore s c in c_1 (Fig. 1 in 3) še samo po ena zapora pri vratcih M in O .

Holenderski vijak pri vtočni in odtočni cevki aparatove omare dovolj je zatrjen s cinkovim poveznikom, kateri je zapovedan.

B. Propis

o uporabi priglednega žestomernika Dolainskega.

I. Prigledni žestomernik Dolainskega, ki se ima postaviti v žganjarni, da se izvé količina alkohola po resničnem zdelku, mora biti od c. kr. meroizkusnega urada na Dunaji v ta namen potrjen in s potrdilno svedočbo in obeležbo meroizkusnega urada opravljen. Ako bi žgalna priprava poprek več nego deset litrov spirita v eni minuti imela dati, naj žganjarne podjetnik naročujoč žestomernik to pové in si dobavi žestomernik, ki je preskušen na dotično brzino od več nego petnajst litrov na minuto.

Vrh tega morajo biti nepokvarjene zapore, katere je meroizkusni urad djal na zaporne droge omarnega pokrova in na durce te omare.

Tudi nadaljšnja uporaba že postavljenega potrjenega merskega aparata Dolainskega zavisna je od tega, da je vsegdar stal pod dohodarstveno zaporo razen tistega časa, o katerem so se okoli njega godile uradne poizvedbe.

II. Merski aparat naj se v kaki žganjarnici postavlja pod uradnim nadzorom dveh finančnih organov, vpričo žganjarja ali namestnika njegovega.

Predno se to delo začne, naj finančna organa poizvesta, če so v zgornji točki I omenjeni uveti izpolnjeni.

Ako se na to stran ne najde nedostatka, naj finančna organa, snemši zapore meroizkusnega urada in odstranivši branila, kar jih je na notranjih delih aparata zaradi prevožnje nameščenih, kakor zagozde, podpora gugalice in cinkov obroč okoli bobna priščeta, ni li kateri del aparata vsled vožnje skrivljen ali kakor si bodi pokvarjen, in če se zlasti merski boben lahko pregiblje v tisto mer, v katero se — mereč tekočino — vrti, namreč na levo.

Na to se maksimalni toplomer, predno se vdene v omaro, podvrže še ti preskušnji, da se horizontalno položi v krop, čez dve minuti ven potegne in v horizontalni leži ohladi.

Toplomer mora v tem kazati 95 do 105 stopinj Celsius ter ne sme te naznambe v treh minutah premeniti. Na to je z nekimi zamajaji (nihaji) stebrič živega srebra pripraviti nazaj v najnižjo ležo in poskus ponoviti.

Namesto maksimalnega toplomera, ki ni več za rabo, sme organ nadprigleda vdjati preskušeni plombiran takšen toplomer. Zamenja nerabnega za nov maksimalni toplomer sme se vendar tedaj izvršiti, če se skaženo orožje s preskusno plombo v red vpošlje; torej se plomba ne sme sneti.

Samo kadar se žestomernik s kakega razloga ne drži več pod uradno zaporo, naj finančni organ, kateremu je izročen nadprigled v žganjarni, sname plombo meroizkusnega urada s toplomera, da se ubrani kaka zloraba, in posebej hrani.

Ako to preiskovanje ne vzbudi nobenega pomišljaja, napolni se sklenica nad blazino bobnove osi s pripravnim mašinskim (koščnim) oljem, katero omišlja žganjarnica, gugalica dene na levo v stanje miru in signalni kolut v niz, vdevna posoda Q se s spiritom napolni, in na to se takoj cela omara zopet zaklene in z uradno zaporo zatrdi.

III. Merski aparat sme se postavljati samo tedaj, kadar ni bilo nikacega pomišljaja ob preiskusu in preiskovanji, izvršenem po točkah I in II.

A postavlja ga treba je potanko držati se dotičnih določil § 51, št. 1 zakona o davku od žganja in izvršenega propisa.

Stojalna plošča, ki posreduje zvezo merskega aparata se stojalom sezidanim iz opeke, mora biti iz litega železa ter imeti eno votlo nogo se sidrom. Postavlja je to ploščo gledati je na to, da pride s

h oznamljena njena plat na tisto stran, kjer ima biti vtočišče v merski aparat. Iz pridjanega načrta očitna je stojalna plošča s kotvico in nje pritrdba na stojalu.

Na stojalno ploščo postavljeni aparat treba je na-nj z vijakom priviti.

Za tega delj morajo na štirih oglih te plošče biti luknje z zavoji vijaka, ki se vjemljejo z luknjami plošče na dnu aparatove omare, določenimi za pritrdbene vijake.

Te vijake je trdno priviti in proti temu, da jih kdo brezoblastno ne odvijje, zavarovati z železnimi palicami, ki imajo na enem koncu glavo a na drugem ušesce; skozi dve izmed prevrtanih vijakovih glav namreč porine se taka paličica in na nje konec z ušescem se dene uradna zapora.

IV. Aparat ta naj se s hladilom žgalne priprave s tem zveže, da se zvezna cev (§ 51, št. 6 zakona o davku od žganja) po flanži s tistim cevnikom kosom, skozi katerega žestinska žganica iz hladilnega aparata izstopa, in po holanderskem vijaku, ki je na vtočni cevki merskega aparata, s to cevko stakne. Med holanderskem vijakom in žestomernikom mora biti tudi kovinski vsakemu aparatu pridodani krožec, ker bi se sicer stebrič alkoholometra lahko poškodoval pri privijanji. Zvezno cev je pokriti z vrhno cevjo, o čemer govori § 51, št. 6 zakona o davku od žganja, in pa dotični paragraf izvršitvenega propisa.

V. V § 52 zakona o davku od žganja zahtevani cinkovi poveznik, ki bodi od zunaj gladek in nenamazan, a od znotraj z belo oljnato barvo namazan, naj pri aparatu Dolainskega sestoji:

1. iz oboda in
2. pokrovca, kateri obod od zgoraj oklepa.

Ad 1. Obod sestoji iz dveh delov, katerih eden pokriva prednji ostenek in oba stranska ostenska omare, a drugi zadnji ostenek iste.

Ta zadnji del ima na obeh straneh zarezo, ki objemlje obe stični stranski steni.

Tako na tej zarezi kakor tudi na obeh stranskih stenah oboda nameščeni sta po dve babiči vzprijemajoči tenko paličico iz kovine, ki je narejena za prilaganje uradne zapore.

Prednji del oboda mora imeti, da je moči čitati, kar naznanja štelo, en izrez, čegar notraj zapogneni robovi se trdno držé medene plošče štelne in ki sme biti samo tolik, kolikor je neogibno potreba v čitanje

cifer, po tem za cevko odtočnico merskega aparata drug izrez, čegar dolnji del, kolikor ga ne napolnjuje odtočnica, moči je zapirati s pločevino, na katero se lahko dene uradna zapora.

Na tej pločevini nameščena sta namreč dva razporca, s katerima se vjemljeta dve babici na obodu cinkovega poveznika. Čim je pločevina nameščena na obeh babicah, vtakne se skozi isti kovinska paličica, narejena v prilog uradne zapore.

Na obodu cinkovega poveznika mora biti za prilog uradne zapore narejeno dvojno vratce, ki se vjema z vratcami *M* in *O* aparatove omare.

Ad 2. Pokrovec cinkovega poveznika mora imeti podobi alkoholometrovega stebriča primerjeno kapo z izrezom, ki dopušča vpogled na alkoholometer, potem razporec za vtočno cev in nad luknjasto kapo alkoholometrovega stebriča dušek ter oklepiti obod kakor pokrovec škatle.

Pod vtočnico odprti del gori omenjenega razporca mora biti opravljen z branilno pločevino, s katero se pokrovec poveznikov veže z zadnjim delom oboda.

V to zvezo služita dve babici na pokrovcu in ena babica na obodu in troje vjemajočih se s temi razporci v pločevini, ki ima vrhi tega na desno in levo od dolnjega razporca po eno babico.

Kadar je pločevina položena, vtakne se skozi gornji dve babici pokrova in skozi obodovo babico in babici pločevine po ena kovinska paličica in na-njo se dene uradna zapora.

Da se ne more brezoblastno sneti pokrovec, biva tudi na čelni strani pokrova in na obodu po ena babica priležna uradni zapori.

VI. Pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ne bi bile ni pri takih žestomernikih, ki imajo samo po eno zajemalnico za probe navadnemu prigledu in nadprigledu, shrambe za probo, kar jih je, dovolj za eno enomesečno žglasitveno dobo.

V takem slučaju na voljo je žganjarju, ali:

1. dva žestomernika zgornjega svojstva uporabljati za eno in isto žgalno pripravo, ali

2. omisliti si žestomernike, pri katerih drži probna posoda za navadni prigled 30 litrov a za nadprigled 44 litrov, ali

3. pri finančnem oblastvu prve stopinje prositi za naredbo, da se posoda za probe navadnemu prigledu in tako tudi nadprigledu namesto vsak mesec enkrat, vsaj vsakih 14 dni izprazni.

Ali finančno oblastvo utegne samo tedaj pristati na to prošnjo, če dotična žganjarna ni predaleč proč od stajališča navadnega prigleda in nadprigleda, odnosno če so prometne razmere takšne, da ne dela znamenitih stroškov, če se večkrat prigleduje; razven ako bi stranka prostovoljno plačala, kar bode več stroškov za prigled.

Ako vršba žganjarne, odnosno storitev žgalne priprave bila tolika, da uporaba enega ali drugega gori omenjenih pomočkov sama za se ni dovoljna, smejo se ti pomočki tudi kombinovati.

Moči je torej ali dva žestomernika z dvakrat tolikimi posodami za probe ali dva žestomernika z dvakratnim izpraznjevanjem probnih posod v vsaki žglasitveni dobi ali žestomernike z večjimi posodami za probe pri dvakratnem njih izpraznjevanjem v vsaki žglasitveni dobi uporabljati.

Tudi kombinaciji vseh treh pomočkov na slučaj ni nič na poti.

Ako se rabita dva žestomernika pri eni žgalni pripravi, odnosno pri nje hladilnem priredu, treba je hladilno pripravo s žestomernikom takó zvezati, da se iz hladila izstopajoči spirit porazdeli v oba žestomernika v zračni omari, ki jo je treba za to primerno večjo narediti.

Ko se oba žestomernika postavljata in stikata s hladilno pripravo, mora se seosebno gledati na to, da spirit enakomerno odteka iz zračne omare v oba žestomernika ter naj to finančni organi prigledujejo po pregledbah v žganjarnah kakor tudi pri mesečnem poistinjanji narejene količine alkohola.

VII. Čim je žestomerni aparat postavljen, kakor veleva prejšnja točka, zabeleži se stanje aparatovega štela in gugalice ter se o storjenem naredi zapisnik, katerega naj podpiše tudi žganjarne podjetnik ali njegov namestnik.

VIII. Predno se uporabi žestomernik za davkovni prigled, treba je obe shrambi za probe in vdevne posode po večkrat izplakniti s spiritom, ki je precej enakšen srednji alkoholovitosti zdelka, kar se seosebno pri shrambah za probe najlaglje naredi takó, da se odtočnim pipam pritakne mešiček iz gume in spirit z lijem vlije, ko se pipa odmota. Izpušča se spirit po pipi, kakor se razumeva samo ob sebi.

Tisti dan, ko se žganjarsko delo začne, ali tri dni pozneje najdalje napolnita se vdevni posodi L in N v poistinjenje kake izgube na alkoholovitosti sè spiritom, ki ima natanko ali blizu po §. 54 zakona o davku od žganja najdeno alkoholovitost zdelka.

Izvedena alkoholovitost vpiše se v vpisnik žganjarne, čim se je za ta posel sneta uradna zapora na durcah M in O omare iz cinkovega poveznika vnovič priložila.

Isti uradni posel se opravi, kolikorkrat se po pretrgani delovršbi, v kateri se je poslednje mesečno poistinjenje narejene količine alkohola storilo, delo žganjarne v letni delovršbeni dobi vnovič začne. Samo ob sebi se razumeva, da se tudi vselej, kadar jo v letni žganjetvorni dobi kaka vdevna posoda izpraznjena, da se preišče, kaj ima v sebi, ona precej vnovič napolni sè spiritom in njegova alkoholovitost zabeleži v vpisniku žganjarne.

S polnitvijo vdevne posode določene za nadprigled v ovedbo izgube alkoholovitosti druží se vselij tudi polnitev vdevne posode za poistinjenje vstopa pare.

Za polnitev vdevnih posod potrebni spirit mora dobaviti žganjarna, kateri sè tudi vrne spirit, ki ni več za nadaljšnjo porabo.

IX. Da se izvé množina in alkoholovitost spirita, ki je tekel skoz aparat, dela se takó le po tem kakor to ovedbo opravi navadni prigled ali nadprigled.

a) Sè strani navadnega prigleda.

1. Najpred se potanko preišče, so li nepokvarjene uradne zapore na žgalni pripravi, na hladilnem aparatu, na vrhnji cevi zvezne cevke med hladilnim in merskim aparatom, na cinkovem povezniku poslednjič imenovanega itd. in če jim ní namen ovr. Vsaka spotika, ki se kje najde, pokonstatuje se uradno.

2. Na to se po tanko ogleda stojalo in okolni prostor, če ní najti sledú od spirita, ki bi bil tekel čez stojalo.

Kadar koli se zasledí kaj tacega, poistiniti je privzemši uradnega svedoka ali dvenepristrani pričí.

3. Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže štelno naznanilo žestomernika, ter odpró na cinkovem povezniku kakor tudi na omari žestomernika durca M , ki vodijo k odtočnim pipam navadnega prigleda. Posoda P_1 , nameščena v opazbo kakega

zastoja v omari na prednji steni shrambe za probo K pri odtočni pipi te shrambe vzame se ven, da se vidi, če je prazna. Ako bi v nji bila kaka tekočina, treba je to poistiniti in sprožiti dohodarstveni pomislek. Ko se naredí djanstvenica (spis o dogodku), treba je zastojno posodo popolnem izprazniti.

4. Na to se odtočijo probe spirita za navadni prigled skozi pipo y_1 na desni strani v čisto in suho posodo do zadnje kaplje, pomešajo se in stopnjujejo (gradujejo) s propisanim alkoholometrom.

Isto se zgodí sè spiritom v vdevni posodi L , ki se odtoči s pipo y , ležečo na levo proti steni omare. Ako bi se tu pokazalo, da se pipe težko gibljejo ali celó ne pregibljejo, moral bi se popred matici pipne obrtenji nekoliko dušek storiti. Odtočivši tekočino skozi pipo bode v takih slučajih tudi dobro, obrtenj ven potegniti in vnovič pooljiti.

Ako se na spiritu vzetem iz vstavne posode pokaže izguba alkoholovitosti za več nego $\frac{1}{3}$ alkoholometrove stopinje, došteje se iznos te izgube k alkoholovini, ovedeni pri probah spirita.

Ako bi se primerilo, kar se težko kdaj primeri, da bi, ker se v žganjarni premalo dela, odtočene probe spirita ne bile zadostne za primerno napolnjenje posode pogreznenej rabljene pri gradovanji prob, sme se, ako žganjarne podjetnik ali njegov namestnik izrečno privoli in če z dohodarstveno-uradnega stališča proti temu ní trdnega pomisleka, alkoholovitost tekočine v posodi za probe, ovedena o neposrednje poprejšnjem poistinjanji narejenega alkohola, računu narejene količine alkohola vzeti za podlogo.

Za prigleden pripomoček bode v ostalem služil tudi spirit, kar ga je v shrambi za nadprigled, a katerega sme gradovati samo in edino organ nadprigleda.

A če podjetnik ali njegov namestnik ne privoli v ta postopek ali če se z dohodarstveno-uradnega stališča najde trden pomislek proti njemu, izliti je iz shrambe navadnega prigleda spirit v čisto steklenico, izplakneno popred sè spiritom jakosti, kakršen se poprek nareja v žganjarni, to steklenico po primernem načinu v pričó stranke djati pod uradno zaporo ter vpslati na poljedelsko-kemijsko poskuševališče na Dunaj, III. okraj, linke Bahngasse 7, da se poizvé resnična alkoholovina te tekočine.

K temu ovedanju žganjarna lahko pošilja svojega zastopnika.

Troške nosi finančna uprava.

Da se s pomočjo majhnih pogreznice potreba, priprijeti se tega pripomočka, omeji na prav malo slučajev, a gradovanju vendar potrebna mera natančnosti zagotovi, uporabiti je za v ovedbo alkoholovine prob spirita take alkoholometre, katerih lestvica seza od 65 do 100 stopinj.

Po določilih meroizkusnega reda (Drž. zak. 1872, št. 171, §§. 33 do 36) preskušene take alkoholometre s primernimi pogreznicami dobivajo na povračilo nabavnih stroškov podjetniki žganjarjen, ki po §. 56 zakona o davku od žganja morajo v svojih žganjarnah imeti stodelen alkoholometer ukazane uredbe, po finančnem oblastvu l. stopinje.

5. Navadni prigled končuje se po poizvedbi v zgornji točki omenjeni s tem, da se vdevna ali vkladna posoda vnovič napolni.

Dohod k probam spirita se zapre in pod zaporo dene.

Skupni posledek navadnega prigleda vpiše se v vpisnik.

b) Sè strani nadprigleda.

1. Pri nadprigledu (superkontroli) zvršijo se najpred čini sub a), točki 1 in 2.

Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže štelo žestomernika, ter cinkovi poveznik sname sè žestomernika in pa vrhna cev sè zvezne cevi. Notranje stene peveznika in vnanje stene omare in nje zveza sè stojalom, po tem notranji deli zvezne cevi in vnanji deli zvezne cevi ogledajo se tudi skrbno in če se najde kak nedostatek, poistini se uradno.

Zdaj se vrhna cev vnovič priloži na zvezno cev — in pod uradno zaporo dene.

2. Probe spirita za nadprigled gradujejo, in spirital vdevni posod za nadprigled graduje se takó, kakor pri prostem prigledu, po tem ko se durce O na desni strani omare odpró. Samo da se tu ne sme prezreti, da se pipa z , k probam spirita na levi in pipa z k vstavni posodi N na desni strani nahaja. Ako bi se pipe težko pregibale, veljá tudi tu, kar je propisano za navadni prigled.

Ali probe spirita gradujejo se samo tedaj, kadar je moči misliti, da te probe pogreznico napolnijo.

Posledki gradovanja nadprigleda ne jemljó se sicer v podlogo mesečnemu poistinjanju narejenih količin alkohola, vendar se v opombi poočitijo

v vpisniku žganjarne ter primerjajo z vpisi navadnega prigleda v vpisnik.

Zarad tega primerjanja množijo se vpisani posledki gradovanja po poslednji polnitvi vdevne posode nadprigleda do dne, katerega se vrši gradovanje, z dotičnimi v litrih izraženimi količinami spirita, dobljeni izvodi se seštejejo, in njih vsota delí z vsoto v račun vzetih količin spirita. Kvocijent da srednjo alkoholovitost teh količin spirita ter naj se blizu sklada s tem, ki ga je dalo gradovanje probnih tekočin pridržanih nadprigledu. Ali pri tem je paziti na to, da je treba, ako so pri nadprigledu probne tekočine navadnega prigleda bile gradovane in so se dotični posledki vpisali v vpisnik žganjarne, tudi dotične količine spirita v račun djati.

Tudi naj se organ nadprigleda uveri, je li prazna posoda P_1 nameščena v poistinjanje kagega zastoja na prednji strani shrambe J za probe, na slučaj, ako bi se ta posoda po vsem ali nekoliko napolnjena našla, je li dohodarstveni pomislek sprožiti, a po vzprijeti djanstvenici dotično posodo zopet popolnem izprazniti.

Opravivši te uradne poslove treba je durce J do shrambe prob precej zopet pod uradno zaporo djati.

3. Nadaljšnji postopek superkontrole obsega snemanje pokrova z aparatove omare, ki je od znotraj samo nadprigledu dostopna, in preiskovanje notranjih delov aparata, sosebnó tudi varnostnih naredeb zoper zastoj v aparatu in zoper navrtovanje, po tem naredeb služeeh v poizvedbo, če merski boben stoji.

Ako se je naznamba ure za gugalico od neposrednje poprejšnje superrevizije premenila, a v tem času ní bil naznanjen nikak motež v hodu merskega bobna niti najden, ali če se iz tega, kar kaže ura za gugalico, vidi, da se motež ní pravočasno naznanil, ali če je ustavilna posoda napolnjena sè spiritom ali vkladna posoda Q prazna ter se je našlo, da je maksimalni toplomer znamenito zbeگان, ali pločevina v omari viseča pokažena, treba je pognati dohodarstven pomislek. Vzprejemši djanstvenico (spis o djanstvu ali dogodku) naj se ustavilna posoda po polnem izprazni.

Ogled notranjih delov merskega aparata ide samo dotle, kolikor je moči brez tega, da se ti deli odločijo in razstavijo. Najde-li se kaka napačnost, poizvè se uradoma, in če ona kazí pravičnost naznamb merskega aparata, prepové se dalje rabiti ga. Nadaljšnja uporaba naj se vselej ustavi, kadar maksimalni toplomer kaže 70 stopinj ali več.

Ako bi pa sito v alkoholometrovem stebriči bilo onesnaženo, naj to finančni organ sam popravi;

finančni organ naj tudi skleničico nad blazinami osi merskega bobna napolni s pripravnim oljem.

Ako slučaj tako nanese, napolniti je tudi vkladno posodo z novim spiritom, živosrebrni stebrič maksimalnega toplomera, kakor se je prej opisalo, spraviti v najnižjo ležo ter gugalico in signalni krožec postaviti takó, kakor je omenjeno pod II.

Ko je tako naloga superkontrole pri merskem aparatu rešena, podvrže se vnovič uradni zapori pokrovec aparatove omare in cinkov poveznik.

4. Tudi skupni posledek superkontrole vpisati je v vpisnik žganjarne.

Sosebno naj superkontrolo vršeči organ vpiše v ta vpisnik tudi, kako kaže ura gugalna.

X. Najmanj enkrat v vsaki letni žganjetvorni dobi morata dva finančna organa, namreč organ superkontrole in pa prigledno-okrajni ravnatelj naznambo množine merskega aparata v žganjarni prigledovati s tem, da izmerita odtekajoči iz njega spirit in pa podatek tega merjenja prisporodbita z omenjeno naznambo množine.

Za tem priglednim činom prihaja tudi preizkus, če so priredbe, ki naznanjajo, oziroma konstatujejo narušaj v hodu merskega bobna, še

delavne, če se tedaj, kadar merski boben ustaviš v tem, ko spirit doteka, gugalnica, šteló in zvonilo poženo, signalni krožec skozi steklo okrova pri alkoholometrovem stebriči pokaže. Mala množina spirita, ki ob preizkusu nemerjena skoz aparat preteče, preceni se z ozirom na prostornino gugalničnih predelov in število gugalničnih zavrtov vpiše po preceni v žganjarne vpisnik ter pri mesečnem davkovnem obračunu prišteje k množini, ki jo merski aparat naznanja.

XI. Ko doteče delovršbena doba, in tudi tedaj, če se ima sè žestomernikom strnena žgalna priprava ustaviti na dalje nego 10 dni, naj nadprigled žestomernik, sosebno stebrič alkoholometra in iztočno korito z vodo popolnem osnaži. To snaženje opravi se najbolje takó, da se najpred z natega ali s prostim mešičkom iz gume, ki služi za natega, spirit kar ga je ostalo, ven potegne in po tem vlije vode v stebrič in iztočno korito, katero je moči po istem načinu odstraniti. Ta postopek je zarad večje varnosti dva do trikrat ponoviti, dočim je za shrambe prob in vkladne posode dovolj, če se enkrat izplaknejo z vodo.

Kadar se v žganjarni, odnosno v žgalnem pri-redu vnovič začne delo, treba je, kakor se razumeva samo ob sebi, shrambe za probo in vkladne posode po propisu, predno se uporabijo, sè spiritom izplakniti.

Fig. 1.

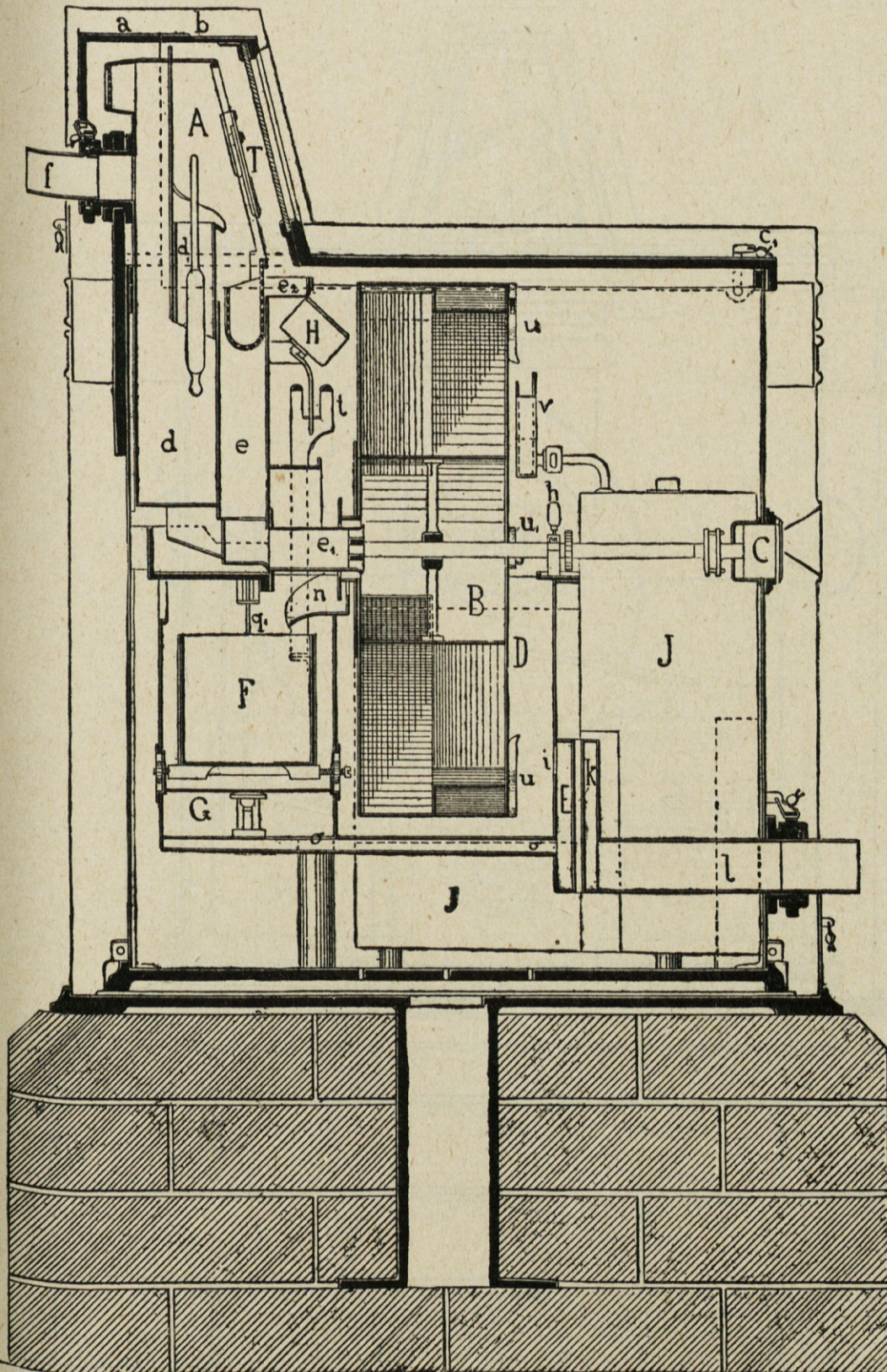

Fig. 2.

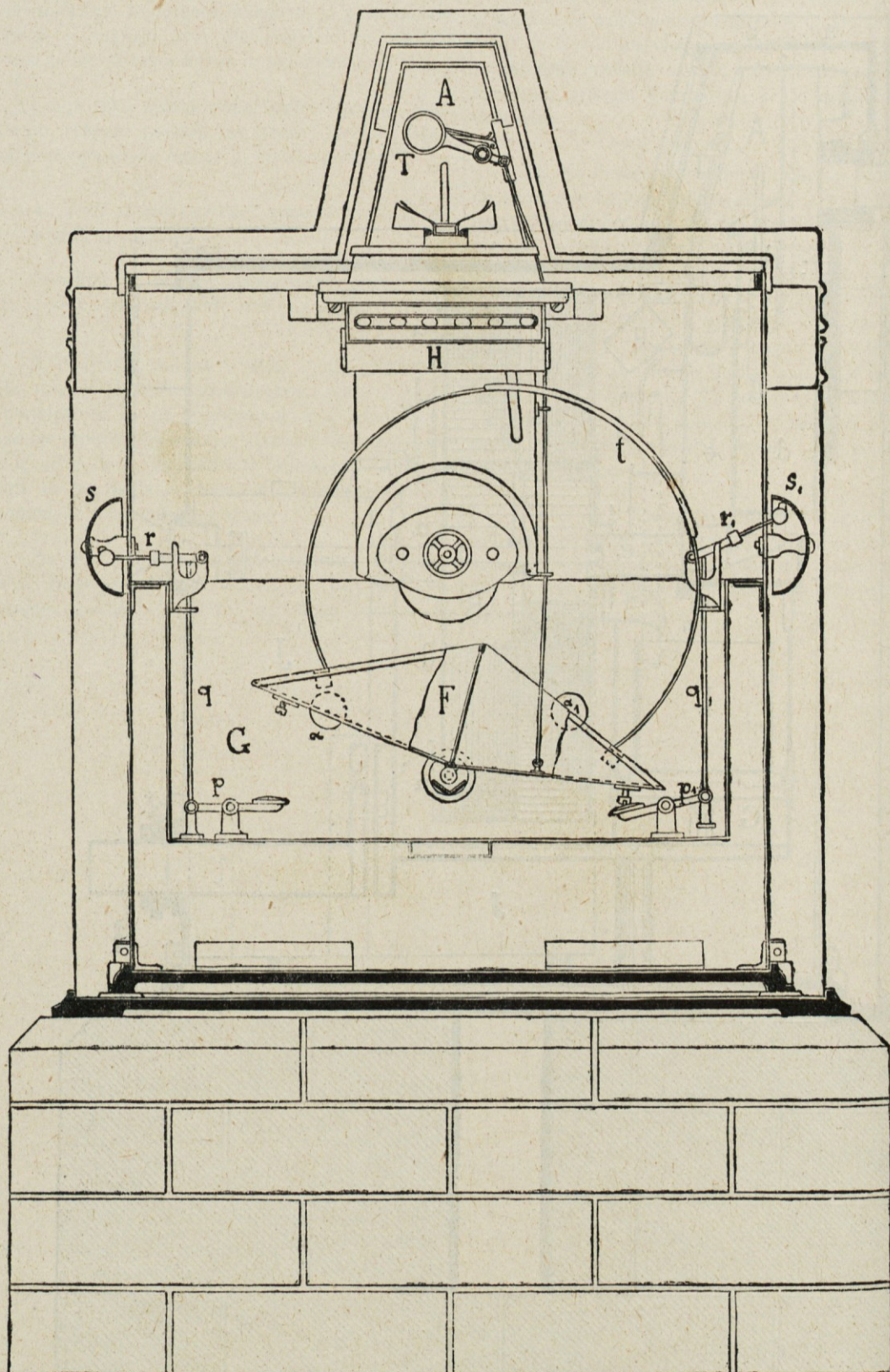

Fig 3.

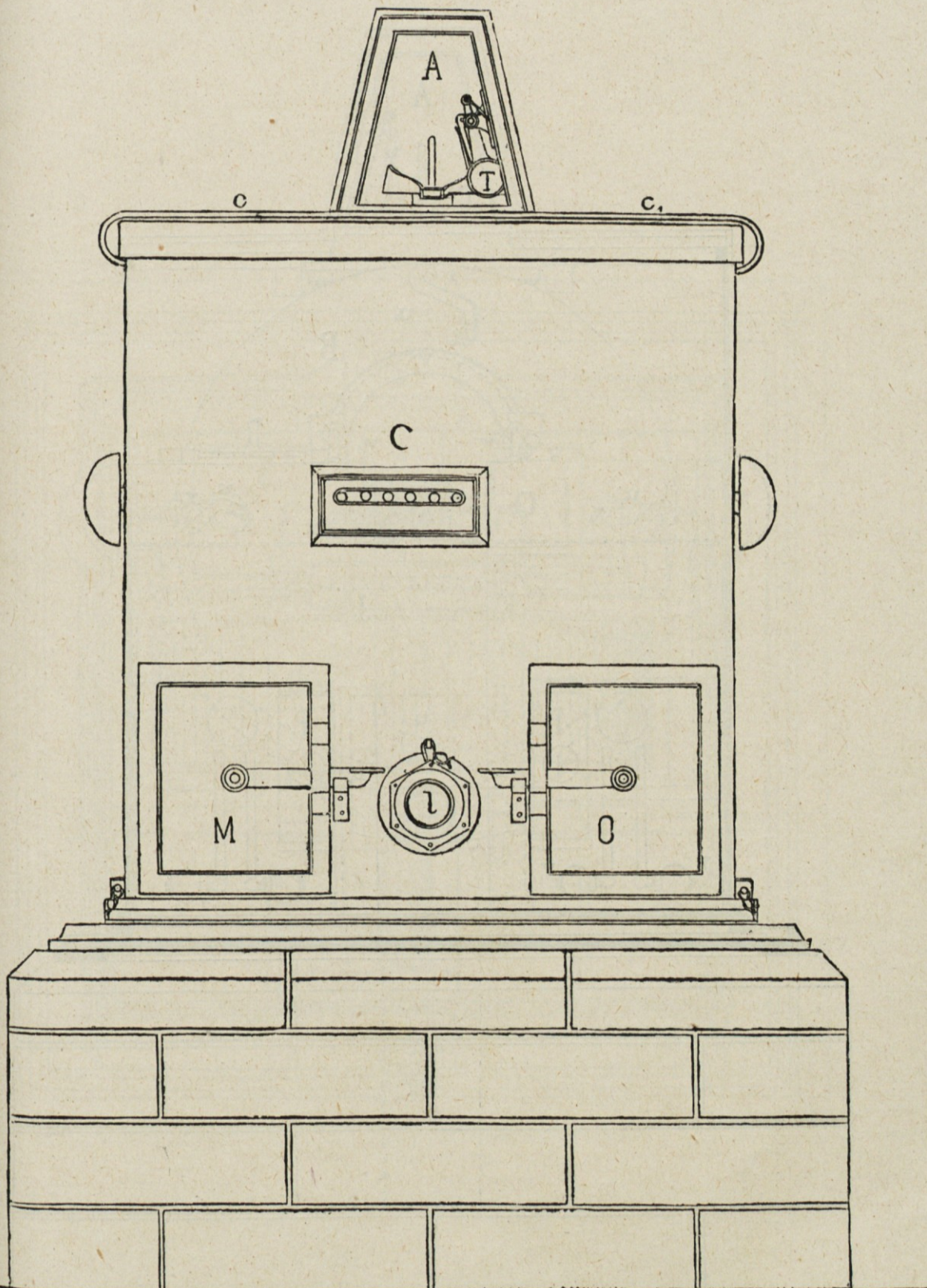

Fig. 4

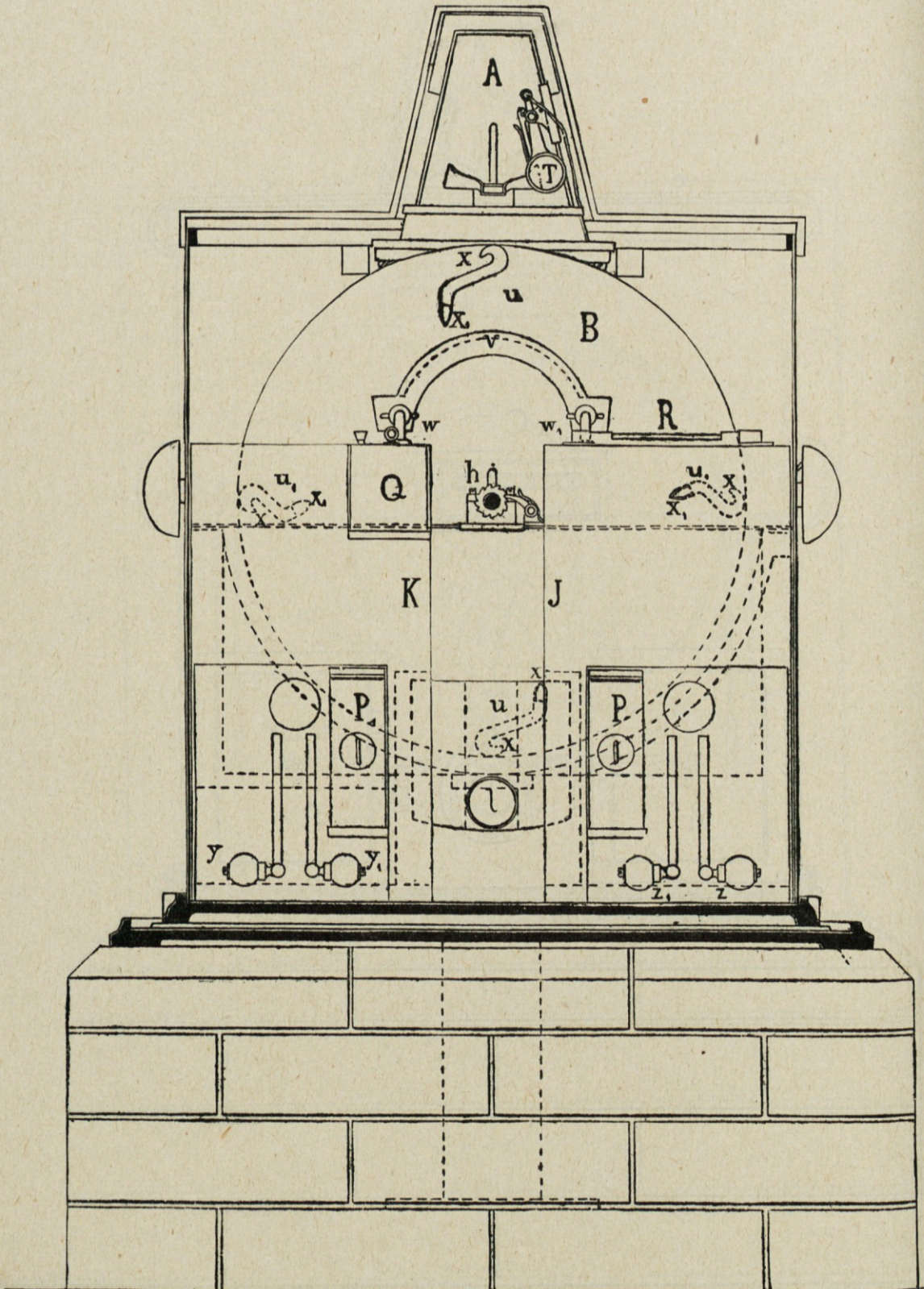

Fig. 5.

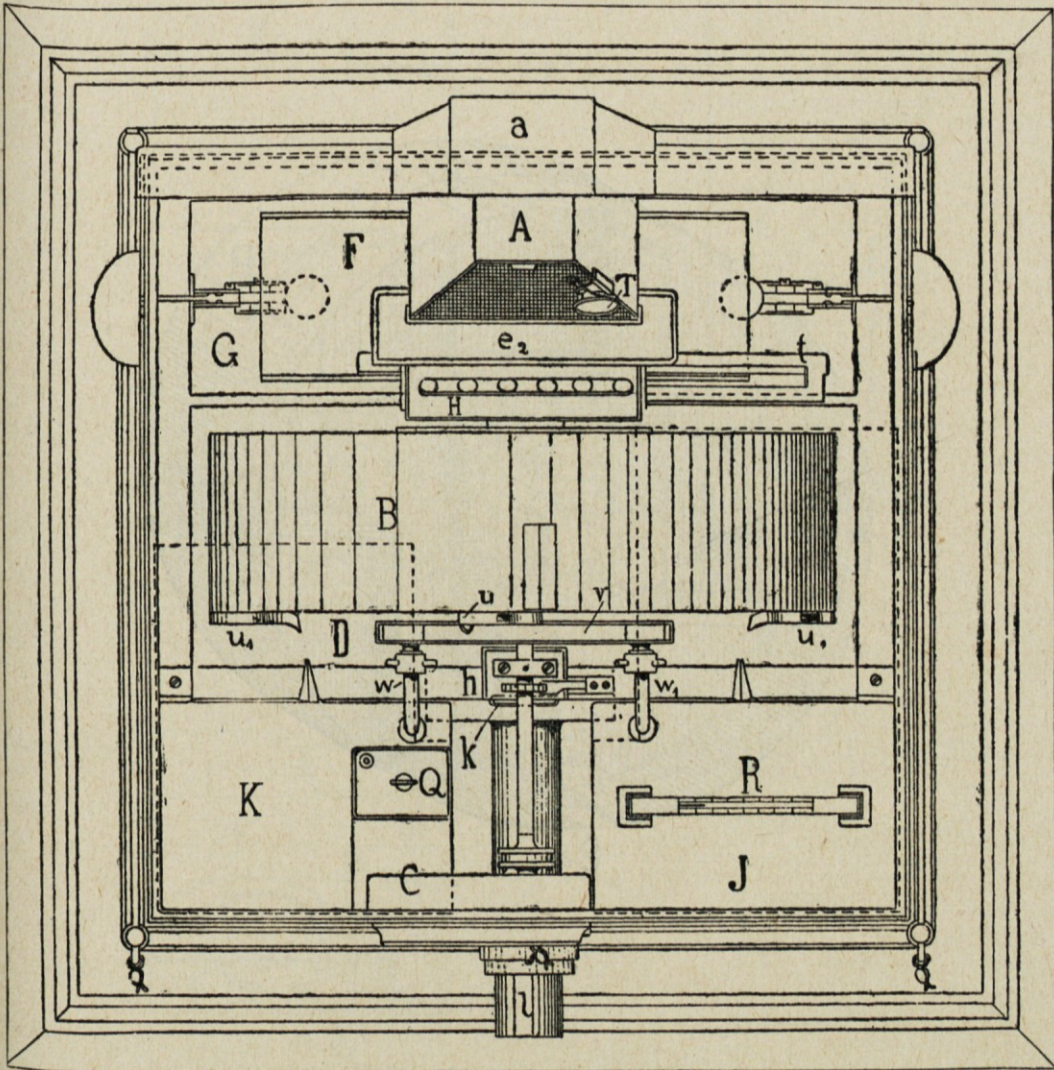

Fig. 6.

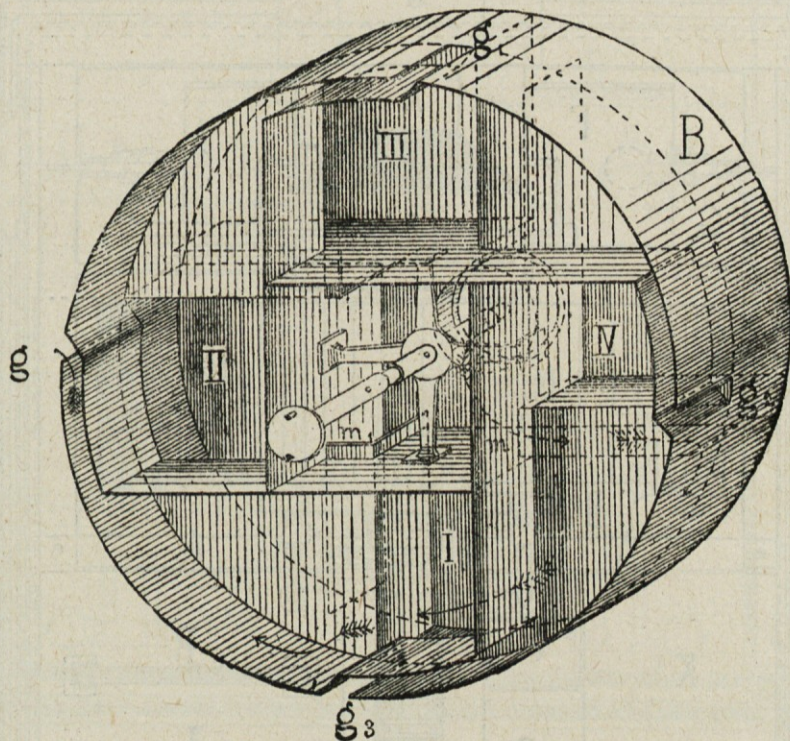

Fig. 7.

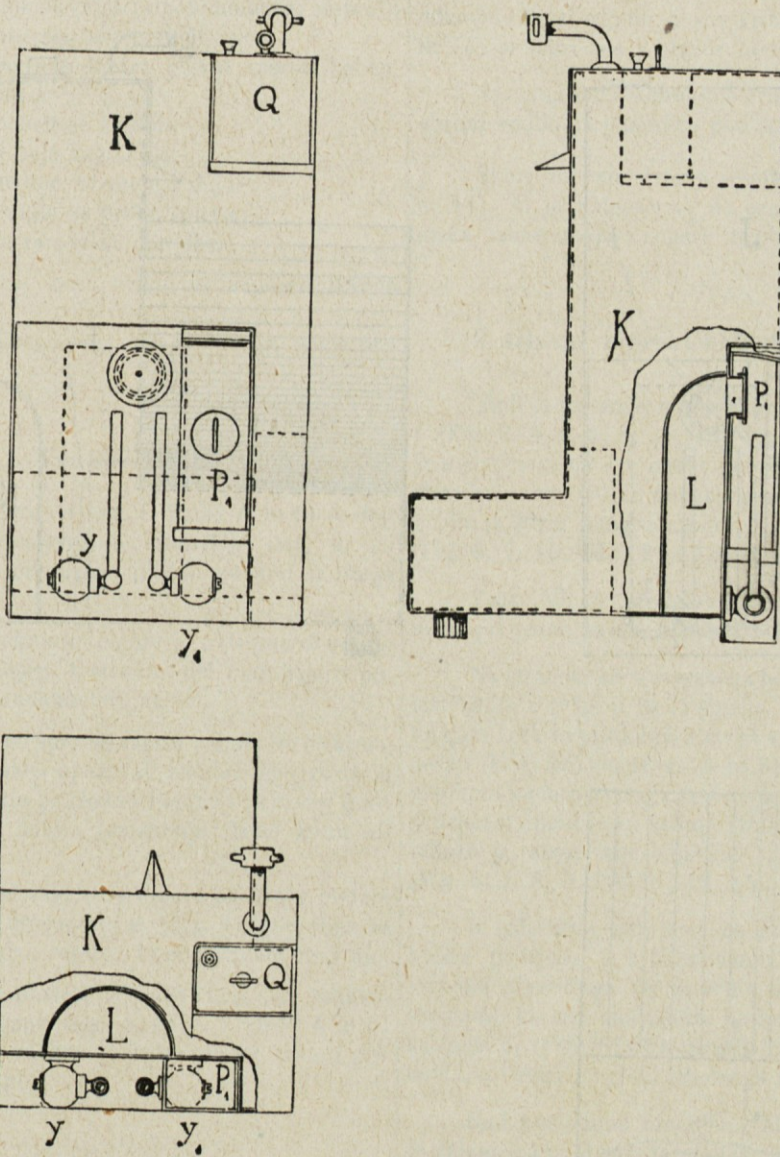
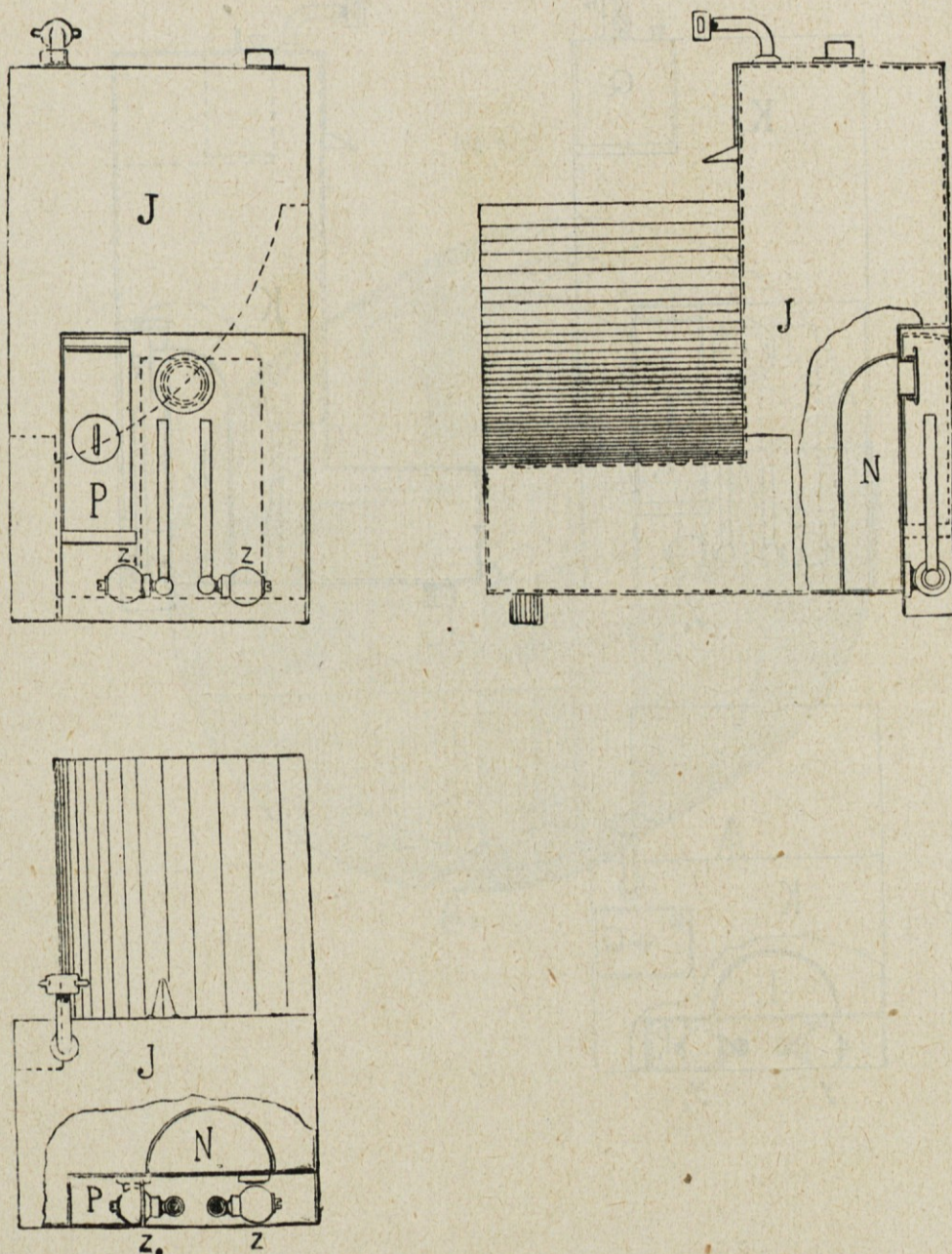

Fig. 8.

II.

A. Opis

A. M. Beschorner-jevega aparata za merjenje spirita (žestomernika).

Glavne sestavine tega žestomernika, kakor ga predočuje priloženi načrt, so:

1. Vnanja omara (postavec), ki v sebi ima vse sestavine aparata;
2. alkoholometernjak (alkoholometrov stebrič);
3. glavni merski boben sè štelom;
4. prigledne naredbe za glavni merski boben, kadar stoji, kakor so:
 - a) rezervni boben sè štelom,
 - b) zvonec, ki daje znamenja,
 - c) kolut ali krožec, znamenja dajoč;
5. obe shrambi za probe spirita;
6. posebne varovalne naredbe.

Vsak aparat nosi firmo in zapored tekočo številko.

Isto številko imevajo vse glavne in večje pritične sestavine.

1. Vnanja omara.

Vnanja omara *A* (fig. 1, 2, 3, 4 in 5) sestoji iz močnih kovno-železnih stranskih sten, ki so v trdni zvezi s preotljeno ploščo na dnu iz litega železa.

Snemni pokrovec omare je z dvojno obkrajno zarezo gosto pritrjen k stenam ter nadvišuje v podobni kupole alkoholometernjak.

Kupola je od spredaj zaprta z močnim steklom, skozi katero je moči opazovati alkoholometernjak in pod 4 *c*) popisano prigledno napravo za zastoj glavnega merskega bobna (znamenja dajoč kolut ali krožec).

Pri pokrovcu zaklepata omaro po dva v podobni črke *v* zavihana droga *a* in *a*₁ (Fig. 1), uravnana za nameščenje uradne zapire, ki se strinjata nad njo.

Preotljena plošča od dna ima na vsakem 4 kotov preluknjane noge *a*₂ (Fig. 1, 2, 3, 4 in 5) za vzprijemanje vijakov, s katerimi se omara pritrjuje k stojalni plošči.

2. Alkoholometernjak.

Alkoholometernjak (alkoholometerski stebrič) *B* (Fig. 1, 3 in 14) narejen je iz kovine bri-

tanije ter sestoji iz dveh razdelkov. Prvi *b*, *b*₃ (Fig. 14), posreduje vtok spirita v aparat in drugi *b*₅ (Fig. 14) iztok istega v merski boben.

Alkoholometernjak je s svojim bronastim ozadjem in dvema krpama (blekoma) neposrednje na zadnjo steno omare nepremično pritrjen ter od spredaj tiči na navpični cevki križnica (koleno) *b*₄ (Fig. 3, 5 in 14).

Spirit stopa iz zvezne cevke pri *b* (Fig. 2, 4, 5, 14) neposrednje v razdelek *b*, *b*₃ (Fig. 14), od ondod v cevko *b*₁ (Fig. 14) določeno za alkoholometer in čez pretočni riley v razdelek *b*₅ (Fig. 14). odkodar skozi vdjano sito v križnico *b*₄ (Fig. 3, 5 in 14) in skozi isto v glavni merski boben prihaja.

Sprednji del alkoholometernjaka je snemen ter obseza vodilo za omenjeni pod št. 4 *c*) kolut.

Skozi močno dvojno rešetko *b*₂ (Fig. 2, 4, 5 in 14), ki je nameščena na ozadji alkoholometernjaka, lahko uhajajo sopare in plini.

3. Glavni merski boben sè štelom.

Tudi iz britanije narejeni glavni merski boben *C* (Fig. 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15) razdeljen je s pretinom na dve enaki polovici, katerih vsaka ima dva enako velika merska predelka takó, da celi boben iz štirih kongruentnih predelkov I, II, III, IV (Fig. 6, 7, 10, 11, 12 in 13) sestoji.

Vsak teh 4 predelov drži 5 litrov, tako da mora pri enem zavrtu bobna 20 litrov preteči.

Na stranski steni merskega bobna bivajoče male izvrtanine *v* (Fig. 6 in 7) služijo v to, da skozi nje uhajajo zrak in plini. Spirit vteka v sredo bobna skozi cevko (križnico) *b*₄ (Fig. 3 in 5), na katerem leži alkoholometernjak in katerega horizontalni del je pritrjen na predno in zadnjo stran aparatove omare, odteka pa skozi štiri odprtine *c*₁ na obodu bobna (Fig. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15).

Iz trde litine narejena os glavnega merskega bobna pritrjena je k bobnovemu pretinu z dvema križema iz mesinga ter se vrti v blazinah iz *lignum sanctum*, katerih ena počiva na horizontalnem delu križnice *b*₄ (Fig. 3 in 5) opravljajoče službo dotočne cevke, a druga na steni iztočnega korita.

Nad poslednjič omenjeno blazino nameščena je skleničica z oljem za oljenje iste, ter pokrita sè snemno čepico ali kapo.

Levi konec bobnove osi je vilasto zezan z osjo štela *D* (Fig. 3) v levi steni aparatove omare ležečega.

Glavni merski boben se vrtí v mer proti zadnji steni aparatove omare; neka zapirnica brani, da se ne more v nasprotno mer vrteti.

Štelo (Fig. 17) ima pet pod metalnim okvirjem vidnih, sè steklom kritih cifrenic, katerih kazalci se vsi od leve na desno gibljejo.

Pri tem štelu je prva jednice in desetice ka-žoča cifrenica na desno nekaj s ciframi, nekaj s črtami razdeljena na dvajset razdelkov, katerih vsak pomeni po pet litrov.

Ostale na levo ležeče štiri cifrenice so po decimalnem sistemu razdeljene na deset delov od 0 do 9 ter pomenijo stotice, tisočice, deset tisočic in sto tisočic.

Naznanjana števila rasto torej do 999.990, odnosno do zareze, ki je na prvi cifrenici na desno med 90 in 100 ter se število, ki prihaja neposrednje za tem številom, namreč 1.000.000 zabeleži s tem, da vsi kazalci stojé na 0.

Kazalec prve cifrenice na desno pomakne se pri vsakem izlivu bobna (= 5 litrov) za pol zareze naprej, dočim kazalci drugih štirih cifrenic pot od cifre do cifre le polagoma in stoprv tedaj popolnem preidejo, ko je kazalec cifrenice neposrednje na desno ležeče dosegel stanje na ničli.

Temu primerno mora se odčitati naznamba takó, da se, kadar kateri kazalec omenjenih štirih cifrenic ne kaže na tanko neke določene cifre, nego stoji med dvema številkami, mora vsagdar nižja številka čitati.

V dvojbi, je li kateri teh kazalcev že dosegel najbližje višjo cifro, ali pa če je treba še čitati poprejšnja številka, nitreba drugega, nego paziti, kakó stoji kazalec neposrednje na desno ležeče cifrenice.

Ako na tej kazalec še ni dosegel popolnem svojega stanja na ničli, treba je na cifrenici, ki neposrednje na levo od one leží, čitati nižjo številko.

Biva torej med kazalcema dveh cifrenic, ki ležé ena poleg druge, podobno razmerje, kakor med kazalcema za ure in za minute pri navadni uri.

Vzemimo, da se prve tri cifrenice od desne na levo zaznamenajo, I, II in III, in da kazalec pri II in III stojita tik pred številko 9, a kazalec I na zatezi 90, tedaj kaže štelo na teh treh cifrenicah 8890.

Ako bi se kazalec pri I pomaknil naprej do 00, prišel bi kazalec na cifrenici II baš na število 9, a kazalec na cifrenici III še bliže številki 9 in torej bi bilo čitati število 8900.

Število 9000 podalo bi se stoprv, kadar bi kazalec pri II in I dosegel stanje na ničli in bi vsled tega tudi kazalec pri III kazal število 9.

Kadar žestomernik službuje, priporočalo bude se zarad zanesljivega čitanja počakati, dokler kazalec na cifrenici I (na desno) ne prestopi stanja na ničli.

Bobnovi predeli se izpraznjujejo v iztočno korito *E* (Fig. 3, 5 in 15), narejeno iz britanije; iz tega teče spirit skozi cevko *d* v posodo *F* (fig. 3, 4, 5, 15 in 19) in stoprv odtod skozi odtočno cevko *e* (fig. 1, 2, 3, 4, 5) iz aparata.

Naprava in delovanje merskega bobna lahko se razvidi iz načrtkov (Fig. 6, 7, 10, 11, 12 in 13) predočujočih obe bobnovi polovici.

Spirit prihaja namreč skozi cevko *b*₄ (Fig. 3 in 5) v kvadratni srednji kanal merskega bobna in odtod v razdelek I ene bobnove polovice. Čim je ta napolnjena, teče spirit v razdelek II druge bobnove polovice; s tem se boben zavrtí ter naredi tako, da se izprazni predel, kateri je bil neposrednje poprej napolnjen.

Takisto se tudi predela III in IV polnita in praznita.

4. Prigledne naredbe za glavni merski boben, kadar stoji.

a) Reservni boben sè štelom.

Ako bi se glavni merski boben po kakeršnikoli oviri ustavil, napolni mu se polagoma spodnja polovica sè spiritom, kateri naposled skozi zadnji bobnov vrat stopi v žleb *t* (Fig. 15) in skozi njega v rezervni boben *G* (Fig. 3 in 4).

Ta tudi iz britanije narejeni merski boben leží na desni strani aparatove omare, počivajoč v levo na križnici *b*₄ (Fig. 3 in 5) in v desno na iztočnem koritu *E*₂ (Fig. 3, 4 in 15). Osni blazini sta mu iz *lignum sanctum*. ter imata vsaka po eno skleničico z oljem in čepico za oljenje blazin.

Reservni merski boben je enake velikosti, naprave in delave kakor glavni merski boben, samo da se ravno na robe vrti.

Pavi konec njegove osi je vilasto zvezan z osjo štela *D*₁ (Fig. 1, 2 in 3) ležečega v desni steni omare.

To šteló je tudi takisto narejeno kakor šteló glavnega bobna.

Iz rezervnega bobna se izliva spirit v iztočno korito E_2 (Fig. 4), odtod skozi cevko d_1 (Fig. 3, 4 in 15) v nastavec F (Fig. 3, 4, 5, 15 in 19), odkodar skozi odtočno cevko e (Fig. 1, 2, 3, 4, 5), iz aparata izstopa.

b) Dajanje znamenj sè zvoncem.

Na levi strani rezervnega bobna nameščene so 4 stogle i (Fig. 3 in 9), ki delujejo na bijoči vod k zvonila ter narejajo, da zvonec K_2 (Fig. 4 in 5) pozvoni.

Da se bolje zasliši zvonec, prevrtana je aparatova omara ponekolikrat pri q (Fig. 1).

Za to, da se ne more skozi te izvrtanine delovati na merska bobna, poskrbljeno je s pločevino, katera je na notranji steni aparatove omare pritrjena ter seza v notranjo otlino zvonca.

c) Signalni kolut.

Da glavni merski boben stoji, to naznanja ne samo zvonec, ki se razločno sliši, temuč vrh tega še kolut ali krožec P (Fig. 1, 3, 4 in 5).

V ta namen je za žlebom t (Fig. 15) nameščena omarica, l_1 (Fig. 1 in 15), katera po razporci na notranji strani korito rezervnega bobna občuje s tem koritom.

Čim glavni merski boben stoji ter vsled tega požene rezervni boben, dovaja se skozi ta razporec in kanal, ki ga strinja z omarico, nekaj spirita izliva, jočega se iz rezervnega bobna v omarico. Ta spirit, ki takó prihaja v omarico l_1 , vzdigne ondudaj plavalček, narejen iz plutovine, in imajoč rudeč signalni kolut k višku takó, da se rudeči ta kolut skoz steklo alkoholometrovega stebriča vidi.

Istodobno vzdigne rudeči kolut drug zelen kolut, ki se na levo zvrta ter ostaja v tem stanju, dokler ga organ nadprigleda zopet pripravi v njegovo počivališče na pravi strani.

Ako motež glavnega bobna samo kratko traja, tako da se rezervni boben vnovič ustavi, poteče spirit, kar ga je v ti omarici, skozi razporec bivajoč

na njenem dnu, 1 milimeter širok polagoma v korito rezervnega bobna in rudeči kolut povrne na zopet na svoje počivališče, dočim zelen kolut na svojem levostranskem počivališči ostane.

Ali tudi tak samo nekaj malo časa trajajoč motež v hodu žestomernika ne odvezuje žganjarne voditelja dolžnosti, to precej naznaniti.

Za odtakanje spirita, kar se ga nabere v plavalčkovi omarici, in za snaženje te omarice sè spiritom ali vodo nameščena je ondudaj od zgorej uravnovana odtočna pipa h_2 (Fig. 3), ki mora, kakor se razumeva samo ob sebi, ostati zaprta, dokler službuje žestomernik.

Da je ta pipa zaprta, poočititi je s kazalcem nameščenim na nji, ki mora stati nasproti trdni znamki (marki).

5. Obe shrambi za probe spirita.

Dočim glavni merski boben, odnosno tudi rezervni boben merita količino protikle tekočine, imajo iz britanije nareje shrambe vzprijemati probe tekočine, po katerih je moči, izvedeti kakšnost (alkoholovitost.)

Za tega delj so tako na levi steni glavnega bobna, kakor tudi na desni steni rezervnega bobna štiri zajemalnice $u-u_1$ (Fig. 4 in 9) na obimu enakomerno razdeljenje, ki pri vsakem izpraznjenji enega bobnovega predela čredoma eno probo za navadni prigled in eno probo za nadprigled odvezamejo in jih dovajajo v dotične shrambe.

Dolnji del obeh iztočnih korit E in E_1 je namreč do izliva v iztočni cevi d in d_1 , vsegdar napolnjen s tekočino (Fig. 4); v to tekočino se pomagajo zajemalnice obeh bobnov pri vrtenji, zajemajo določene male količine in jih dovajajo v shrambo za probe W in W_1 (Fig. 4, 5 in 15), in to dve žlici u v shrambo za navadni prigled in 2 žlici u_1 skozi cevčici v_2 v shrambo za nadprigled W_1 (Fig. 4, 15 in 20).

Omenjene žlice zajemalnice se ne izlivajo na ravnost v baš napomnjeni cevčici v_1 in v_2 , nego v dve pripravi talerjeve podobe, nemeščeni na vsaki osi obeh žestomernikov, ki odvajajo probe v male shrambice, nameščene pod osmi bobnov, od kodar stoprv prihajajo v cevčice v_1 in v_2 , ki spadata po ena k vsakemu žestomerniku.

Baš omenjene talerju (krožniku) podobne priprave, kakor tudi dotične shrambe so pokrite s kamni nad stekleničicami za olje.

Obe shrambi za probe navadnemu prigledu in nadprigledu sestavljata omaro (postavec), na dvoje razdeljeno, ki je nameščena pod iztočnimi koriti glavnega in rezervnega bobna, kar ji določa obliko in veličino.

Shramba prob W za navadno kontrolo drži 15 litrov in leži proti prednji steni žestomernikove omare, dočim shramba W_1 za nadprigled, ki biva na zadnji steni žestomernikove omare, kakih 22 litrov obseza.

Za zračno občevanje bivajo na vtočnih cevéh v shrambe in sicer na njih najvišjem mestu, male odprtine.

Shrambe W in W_1 izpraznjujejo se po pipi Z za navadni in po pipi Z_1 za nadprigled (Fig. 4, 5 in 15).

Te pipe dostopne so skozi durce α in β (Fig. 2), ki imajo svoje mesto na desni strani žestomernikove omare.

Vrlu tega imata obe shrambi zarad snaženja odprtino y (Fig. 4, 5 in 15) dostopno po baš omenjenih durcih, ki se dá z vijaki zapreti.

Da je moči prigledovati, če alkoholovitost pada pri odločenih probah spirita, dokler se hranijo v shrambah W in W_1 vstavljeni sta na levo od obeh odtočnih pip Z in Z_1 dve štirioglati posodi iz britanije K in K_1 (Fig. 4, 5 in 22) držeči po $\frac{1}{2}$ litra, ki ji je moči vzeti ven skozi durce α in β (Fig. 2).

Ti posodi se napolnita sè spiritom neke določene alkoholovitosti, odvzevši gornjo pritrdbo z vijaki p_1 (Fig. 22) in vlivši z lijem va-nji poskusnega spirita. Ti posodi se izpraznjujeta skozi isto odprtina.

Ako se primeri alkoholovitost, ki jo ima iz teh posod odtočen spirit, z izvirno alkoholovitostjo, koliko se je alkoholovitosti izgubilo.

Zajemalnice držé vsaka po 3 kubične centimetre, a njih število nasproti je različno po storitveni zmožnosti žgalne priprave, katere hladilo ima se zvezati sè žestomernikom.

Pri žgalnih pripravah, ki vsak dan po 15 hektolitrov spirita narejajo, uporabljati je žestomernike

z dvema zajemalnicama, od katerih dve dovajata probe v shrambo za prost prigled in ostali dve probe v shrambo za nadprigled.

Ako se na eni žgalni pripravi vsak dan po več nego 15, vendar ne čez 30 hektolitrov žeste naredí, naj se za take žgalne priprave uporabljajo žestomerniki sè samo dvema zajemalnicama, katerih ena je določena za shrambo prostega prigleda, a druga sa shrambo nadprigleda.

Kako je postopati pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ustanavlja se v propisu za uporabo tega žestomernika.

Posebne varovalne naredbe.

a) Zavarovanje iztočne odprtine v omari žestomernika.

Da.bode moči v čisto djati, če se je morebiti od zunaj skozi iztočno odprtino omare vplivalo na hod bobna, narejeno je, da spirit ne prihaja na ravnost iz iztočnih korit E in E_2 (Fig. 3) v odtočno cevko, nego skozi cevki d in d_1 v posodo F (Fig. 3 in 19) in stoprv iz te v cevko odtočnico.

Ako bi n. pr. kdo navrtaval omaro ter s tem hotel omogočiti kak vpliv na hod bobna, morale bi se navrtati stene rečene posode F in morebiti tudi stene iztočnega korita, in spirita bi po tem nekoliko po teh luknjah in skozi prevrtano dno omare prišlo na stojalno ploščo ter bi odtod čez stojalo odtekalo.

Ako bi se odtok spirita skozi odtočno cev oviral, razbil bi se spirit čez posodo F (Fig. 3 in 19) ter bi tudi skozi dno omare čez stojalo odtekal.

b) Branilo v to, da spirit v aparatu omari ne zastaja.

V poizvedbo, če se ni morebiti skušalo odtod ustavljenega spirita iz omare sama ubraniti ter takó hod glavnega ali rezervnega merskega bobna ali obeh bobnov motiti, nameščena je med obema bobnoma na vnani steni korita E od glavnega bobna snemna dvojna posoda p (Fig. 3 in 15) z 2 oddeloma, katerih gornji h se napolni sè spiritom znane jakosti a dolnji n (Fig. 15) ima vtočišče na strani.

Kadar spirit v aparatu omari zastaja, napolni se le-ta oddel sè spiritom.

c) Maksimalni termometer.

Da se spozná, če ní spirit, kar ga je vsled ravno (št. 5, b) omenjenega zastoja prišlo v dolnji oddel posode p , odnosno kar ga ima v sebi gornji oddel h , n. pr. po povišani toplini z vvedeno paro izhlapel ter tako odstranjen bil, nameščen je na prednji steni aparatove omare, v zaprtem okrovu maksimalen termometer po Réaumuru o_1 (Fig. 5).

d) Naprava v poizvedbo, da rezervni boben stoji.

Kadar se je zarad kake ovire ustavil ne samo glavni boben, nego tudi rezervni (nadomestni) boben, bode se omarica r (Fig. 3 in 15) med obema bobnoma na vnani strani iztočnega korita E_2 (Fig. 3 in 15) s pomočjo male pregnene cevke napolnila sè spiritom iz rezervnega bobna pretekajočim ter ostane vsled tega v tej posodi nameščen plavec (plavalček) s (Fig. 15) dotle k višku, dokler se rečena posoda ne izprazni.

Vodilni drog tega plavca vidi se samo znotraj v aparatu in sicer stoprv tedaj, kadar bode plavec vzdignen.

e) Plombe.

V uradno zapiranje aparatove omare potrebna je samo že pod A_1 omenjena zapora z drogoma a in a_1 in pa durce α in β . Zatrdba flanže z vijakom pri vtočni cevki in zatrdba holenderskega vijaka pri odtočni cevki zagotovljena je že s cinkovim poveznikom, odnosno z vrhno cevko one cevi, katera aparat v žgalno pripravo veže in strinja.

B. Propis

o uporabi priglednega žestomernika A. M. Beschorner-ja.

I. Prigledni žestomernik Beschorner-jev, ki se ima postaviti v žganjarni, da se izvé količina alkohola po resničnem zdelku, mora biti od c. kr. meroizkusnega urada na Dunaji v ta namen potrjen in s potrdilno svedočbo in obeležbo meroizkusnega urada opravljen.

Ako bi žgalna priprava poprek več nego deset litrov spirita v eni minuti imela dati, naj žganjarne podjetnik naročujoč žestomernik to pové in si dobavi žestomernik, ki je preskušen na dotično brzino od več nego petnajst litrov na minuto.

Vrh tega morajo biti nepokvarjene zapore, kate- re je meroizkusni urad djal na zaporne droge omarnega pokrova in na durce te omare.

Tudi nadaljšnja uporaba že postavljenega potrjenega merskega aparata Beschorner-jevega zavisna je od tega, da je vsegar stal pod dohodarstveno zaporo razen tistega časa, o katerem so se okoli njega godile uradne poizvedbe.

II. Merski aparat naj se v kaki žganjarnici postavlja pod uradnim nadzorom dveh finančnih organov, vpričo žganjarja ali namestnika njegovega.

Predno se to delo začne, naj finančna organa poizvesta, če so v zgornji točki I omenjeni uveti izpolnjeni.

Ako se na to stran ne najde nedostatek, naj finančna organa, snemši zapore meroizkusnega urada in odstranivši branila, kar jih je na notranjih delih aparata zarad prevoznje nameščenih, kakor zagozde, in prepas, preiščeta merski boben, ní li kateri del aparata vsled vožnje skrivljen ali kakor si bodi pokvarjen, in če se zlasti merski bobni lahko pregibljejo v tisto mer, v katero se — mereč tekočino — vrté, namreč glavni boben proti zadnji steni, a rezervni proti prednji steni omare.

Na to se maksimalni toplomer, predno se vdene v omaro, podvrže še ti preskušnji, da se horizontalno položi v krop, čez dve minuti ven potegne in v horizontalni leži ohladi.

Toplomer mora v tem kazati 76 do 84 stopinj Réamur ter ne sme te naznambe v treh minutah premeniti. Na to je z nekimi zamajaji (nihaji) stebrič živega srebra pripraviti nazaj v najnižjo ležo in poskus ponoviti.

Namesto maksimalnega toplomera, ki ni več za rabo, sme organ nadprigleda vdjati preskušen plom- biran takšen toplomer.

Zamenja nerabnega za nov maksimalni toplomer sme se vendar tedaj zvršiti, če se skaženo orožje s preskusno plombo vred vpošlje; torej se plomba ne sme sneti.

Samo kadar se žestomernik s kakega razloga ne drži več pod uradno zaporo, naj finančni organ, kateremu je izročén nadprigled v žganjarni, sname

plombo meroizkusnega urada s toplomera, da se ubrani kaka zloraba, in posebej hrani.

Ako to preiskovanje ne vzbudi nobenega pomišljaja, napolnijo se tri sklenice nad blazinama osi obeh bobnov s pripravnim mašinskim (koščenim) oljem, katero omišlja žganjarnica, branilne kape čez denejo, gornji del vkladne posode p v poistinjanje kakega zastoja v omari napolni se s spiritom, zeleni signalni kolot spravi na desno v stanje miru, kazalec odtočne pipe h_2 nameščene na omarici plavalčka l_1 postavi nasproti trdni znamki in na to se takoj cela omara zopet zaklene in z uradno zaporo zatrdi.

III. Merski aparat sme se postavljati samo tedaj, kadar ni bilo nikacega pomišljaja ob preiskusu in preiskovanji, izvršenem po točkah I in II.

A postavlja ga treba je potanko držati se dotičnih določil § 51, št. 1 zakona o davku od žganja in izvršenega propisa.

Stojalna plošča, ki posreduje zvezo merskega aparata s stojalom sezidanim iz opeke, mora biti iz litega železa ter imeti eno votlo nogo s kotvico. Postavlja to ploščo gledati je na to, da pride s zvezdo oznamenjena njena plat na tisto stran, kjer ima biti iztočičše iz žestomernika.

Iz pridjanega načrta, Fig. 1, očitna je stojalna plošča s kotvico in nje pritrdba na stojalu.

Na stojalno ploščo postavljeni aparat treba je na-nj z vijakom priviti.

Za tega delj morajo na štirih oglih te plošče biti luknje z zavoji vijaka, ki se vjemljejo z luknjami plošče na dnu aparatove omare, določenimi za pritrdbene vijake.

Te vijake je trdno priviti in proti temu, da jih kdo brezoblastno ne odvijje, zavarovati z železnimi palicami, ki imajo na enem koncu glavo a na drugem ušesce; skozi dve izmed prevrtanih vijakovih glav namreč porine se taka paličica in na nje konec z ušescem se dene uradna zapora.

IV. Aparat ta naj se s hladilom žgalne priprave s tem zveže, da se zvezna cev (§. 51, št. 6 zakona o davku od žganja) z ene strani po zvezni flanži pridani žestomerniku z alkoholometrovim stebričem, z druge strani po drugi flanži z vijaki, katerih glavice so zarad plombovanja prevrtane, stakne s hladilnikom. Zvezno cev je pokriti z vrhno cevjo, o čemer govori §. 51, št. 6 zakona o davku od žganja, in pa dotični paragraf izvršitvenega propisa. Iztočna cev, po kateri se spirit iz žestomernika dalje odvaja, zveže se z njim po aparatu pridjani holenderski matici ter dene pod uradno zaporo.

V. V §. 52 zakona o davku od žganja zahtevani cinkovi poveznik, ki bodi od zunaj gladek in nenamazan, a od znotraj z belo oljnato barvo namazan, naj pri A. M. Beschorner-jevem žestomerniku sestoji:

1. iz oboda in
2. pokrovca, kateri obod od zgoraj oklepa.

Ad 1. Obod sestoji iz dveh delov, katerih eden pokriva prednji ostenek in oba stranska ostena omare, a drugi zadnji ostenek iste.

Ta zadnji del ima na obeh straneh zarezo, ki objemlje obe stični stranski steni.

Tako na tem zadnjem delu kakor tudi na obeh stranskih stenah oboda nameščeni sta na znotraj po dve babici vzprijemajoči tenko paličico iz kovine, s katero sta oba dela obodova strnena.

Prednji del oboda mora imeti en izrez, za odtočno cev žestomernika ter mora se oni del tega izreza, kolikor ga ne napolnjuje odtočna cev, dati zapreti s pločevino, ki jo je moči deti pod uradno zaporo. Na tej pločevini nameščeni sta namreč dve babici, s katerima se vjemljeta dve babici na cinkovem povezniku. Čim je pločevina nameščena na obeh babicah, vtakne se skozi isti kovinska paličica, narejena v prilog uradne zapore. Dalje biva na prednjem delu oboda, in to pred onim mestom žestomernika, kjer je nameščeno zvonilo, odprtina z mrežo pokrita, da se zvonec laglje zasliši.

Na obeh stranskih stenah prednjega dela obodovega morajo biti izrezi, da je moči čitati kar kažeta obe šteli. Notraj zapogneni robovi izrezov morajo se trdno držati medene plošče obeh stel ter izrezi naj ne bodo večji nego je neogibno potreba za čitanje.

Izrez za štelo rezervnega bobna mora imeti durce za prilog uradne zapore.

Na desni stranski steni prednjega dela obodovega mora biti tudi dvoje durc narejenih za prilog uradne zapore, ki se vjema v vratc α in β žestomernikove omare. Dolnji kraji cinkovega poveznika so umerjeni na stojalno ploščo ter imajo zarad trdne zveze z njo na obeh stranskih straneh prevrtana nastavca, katerim ustrežata tudi prevrtana nastavca na stojalni plošči.

Dalje morata biti še dva klina narejena za priganje uradne zapore, ki se vtakneta skozi lukni dulcev.

Ad 2. Pokrovec cinkovega poveznika mora imeti podobi alkoholometrovega stebriča primerjeno kapo z izrezom, ki dopušča vpogled na alkoholo-

meter, in signalnih kolotov in nad luknjasto kapo alkoholometrovega stebriča s pločevino pokrit odušek ter oklepiti obod kakor pokrovec škatle.

V zavarovanje steklene plošče pred alkoholometrovim stebričem opravljen je gori omenjeni izrez pokrovca z vratci, ki jih krije mreža.

Tako zgornji štirje ogli oboda, kakor tudi štirje ogli pokrovca morajo imeti ustrezne babice narejene za prilog uradne zapore.

VI. Pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ne bi bile ni pri takih žestomernikih, ki imajo samo po eno zajemalnico za probe navadnemu prigledu in nadprigledu, shrambe za probo, kar jih je, dovolj za eno enomesečno zglasitveno dobo.

V takem slučaju na voljo je žganjarju, ali:

1. dva žestomernika zgornjega svojstva uporabljati za eno in isto žgalno pripravo, ali

2. omisliti si žestomernike, pri katerih drži probna posoda za navadni prigled 30 litrov a za nadprigled 44 litrov, ali

3. pri finančnem oblastvu prve stopinje prositi za naredbo, da se posoda za probe navadnemu prigledu in tako tudi nadprigledu namesto vsak mesec enkrat, vsaj vsakih 14 dni izprazni.

Ali finančno oblastvo utegne samo tedaj pristati na to prošnjo, če dotična žganjarna ni predaleč proč od stajališča navadnega prigleda in nadprigleda, odnosno če so prometne razmere takšne, da ne dela znamenitih troškov, če se večkrat prigleduje; razven ako bi stranka prostovoljno plačala, kar bode več troškov za prigled.

Ako bi vršba žganjarne, odnosno storitev žgalne priprave bila tolika, da uporaba enega ali drugega gori omenjenih pomočkov sama za se ni dovoljna, smejo se ti pomočki tudi kombinovati.

Moči je torej ali dva žestomernika z dvakrat tolikimi posodami za probe ali dva žestomernika z dvakratnim izpraznjevanjem probnih posod v vsaki zglasitveni dobi ali žestomernike z večjimi posodami za probe pri dvakratnem njih izpraznjevanji v vsaki zglasitveni dobi uporabljati.

Tudi kombinaciji vseh treh pomočkov na slučaj ni nič na poti.

Ako se rabita dva žestomernika pri eni žgalni pripravi, odnosno pri nje hladilnem priredu, treba je hladilno pripravo s žestomernikom takó zvezati, da

se iz hladila izstopajoči spirit porazdeli v oba žestomernika v zračni omari, ki jo je treba za to primerno večjo narediti.

Ko se oba žestomernika postavljata in stikata s hladilno pripravo, mora se sosebno gledati na to, da spirit enakomerno odteka iz zračne omare v oba žestomernika ter naj to finančni organi prigledujejo pri pregledbah v žganjarnah kakor tudi pri mesečnem poistinjanji narejene količine alkohola.

VII. Čim je žestomerni aparat postavljen, kakor veleva prejšnja točka, zabeleži se stanje štél glavnega in rezervnega bobna in pa stanje maksimalnega toplomera ter se cinkov poveznik dene pod uradno zaporo in o storjenem naredi zapisnik, katerega naj podpiše tudi žganjarne podjetnik ali njegov namestnik.

VIII. Predno se uporabi žestomernik za davkovni prigled, treba je obe shrambi za probe in vdevne posode po večkrat izplakniti sè spiritom, ki je precej enakšen srednji alkoholovitosti zdelka, kar se sosebno pri shrambah za probe najlaglje naredi takó, da se spirita vlije skozi odprtino y , ki je nameščena na njih. Izpušča se spirit po pipi, kakor se razumeva samo ob sebi.

Tisti dan, ko se žganjarsko delo začne, ali tri dni pozneje najdalje napolnita se vdevni posodi K in K_1 v poistinjenje kake izgube na alkoholovitosti sè spiritom, ki ima natanko ali blizu po §. 54 zakona o davku od žganja najdeno alkoholovitost zdelka.

Izvedena alkoholovitost vpiše se v vpisnik žganjarne, čim se je za ta posel sneta uradna zapora na dureh α in β omare iz cinkovega poveznika vnovič priložila.

Isti uradni posel se opravi, kolikorkrat se po pretrgani delovršbi, v kateri se je poslednje mesečno poistinjenje narejene količine alkohola storilo, delo žganjarne v letni delovršbeni dobi vnovič začne. Samo ob sebi se razumeva, da se tudi vselej, kadar je v letni žganjetvorni dobi kaka vdevna posoda izpraznjena, da se preišče, kaj ima v sebi, ona precej vnovič napolni sè spiritom in njegova alkoholovitost zabeleži v vpisniku žganjarne.

S polnitvijo vdevne posode določene za nadprigled v ovedbo izgube alkoholovitosti družji se vselej tudi polnitev vdevne posode za poistinjenje vstopa pare.

Za polnitev vdevnih posod potrebni spirit mora dobaviti žganjarna, kateri se tudi vrne spirit, ki ni več za nadaljšno porabo.

IX. Da se izvé množina in alkoholovitost spirita, ki je tekel skoz aparat, dela se takó le po tem kakor to ovedbo opravi navadni prigled ali nadprigled.

a) Sè strani navadnega prigleda.

1. Najpred se potanko preišče, so li nepokvarjene uradne zapore na žgalni pripravi, na hladilnem aparatu, na vrhnji cevi zvezne cevke med hladilnim in merskim aparatom, na cinkovem povezniku poslednjič imenovanega itd. in če jim ní namen ovrt. Vsaka spotika, ki se kje najde, pokonstatuje se uradno.

2. Na to se po tanko ogleda stojalo in okolni prostor, če ní najti sledú od spirita, ki bi bil tekel čez stojalo.

Kadar koli se zasledí kaj tacega, poistiniti je to privzemši uradnega svedoka ali dve nepristrani pričí.

3. Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže štelno naznanilo glavnega bobna, ter se odpró na cinkovem povezniku kakor tudi na omari žestomerika vrataca α , ki vodijo k odtočni pipi navadnega prigleda.

4. Na to se odtočijo probe spirita za navadni prigled skozi pipo Z na desni strani v čisto in suho posodo do zadnje kaplje, pomešajo se in stopnjujejo (gradujejo) s propisanim alkoholometrom.

Isto se zgodi sè spiritom v vdevni posodi K_1 , ki se odtoči s pipo p_1 .

Ako bi se tu pokazalo, da se pipa težko giblje ali celó ne pregiblje, moral bi se popred matici pipne obrtnji nekoliko dušek storiti. Odtočivši tekočino skozi pipo bode v takih slučajih tudi dobro obrtenj ven potegniti in vnovič pooljiti.

Ako se na spiritu vzetem iz vstavne posode pokaže izguba alkoholovitosti za več nego $\frac{1}{3}$ alkoholometrove stopinje, došteje se iznos te izgube k alkoholovini, ovedeni pri probah spirita.

Ako bi se primerilo, kar se težko kdaj primeri, da bi, ker se v žganjarni premalo dela, odtočene probe spirita ne bile zadostne za primerno napolnjenje posode pogreznice rabljene pri gradovanju prob, sme se, ako žganjarne podjetnik ali njegov namestnik izrecno privoli in če z dohodarstveno-uradnega stališča proti temu ni trdnega pomisleka, alkoholovitost tekočine v posodi za probe, ovedena o

neposrednje poprejšnjem poistinjanji narejenega alkohola, računu narejene količine alkohola vzeti za podlogo.

Za prigleden pripomoček bode v ostalem služil tudi spirit, kar ga je v shrambi za nadprigled, a katerega vendar sme gradovati samo in edino organ nadprigleda.

A če podjetnik ali njegov namestnik ne privoli v ta postopek ali če se z dohodarstveno-uradnega stališča najde trden pomislek proti njemu, izliti je iz shrambe navadnega prigleda spirit v čisto steklenico, izplakneno popred sè spiritom jakosti, kakoršen se poprek nareja v žganjarni, to steklenico po primernem načinu v pričo stranke djati pod uradno zaporo ter vposlati na poljedelsko-kemijsko poskuševališče na Dunaj, III. okraj, linke Bahngasse 7, da se poizvé resnična alkoholovina te tekočine.

K temu ovedanju žganjarna lahko pošilja svojega zastopnika.

Troške nosi finančna uprava.

Da se s pomočjo majhnih pogreznic potreba, poprijeti se tega pripomočka, omeji na prav malo slučajev, a gradovanju vendar potrebna mera natančnosti zagotovi, uporabiti je za ovedbo alkoholovine prob spirita take alkoholometre, katerih lestvica seza od 65 do 100 stopinj.

Po določilih meroizkusnega reda (Drž. zak. 1872, št. 171, §§. 33 do 36) preskušene take alkoholometre s primernimi pogreznicami dobivajo na povračilo nabavnih troškov podjetniki žganjarren, ki po §. 56 zakona o davku od žganja morajo v svojih žganjarnah imeti stodelen alkoholometer ukazane uredbe, po finančnem oblastvu I. stopinje.

5. Navadni prigled končuje se po poizvedbi v zgornji točki omenjeni s tem, da se vdevna ali vkladna posoda vnovič napolni.

Dohod k probam spirita se zaprè in pod zaporo dne.

Skupni posledek navadnega prigleda vpiše se v vpisnik.

b) Sè strani nadprigleda.

1. Pri nadprigledu (superkontroli) zvršijo se najpred čini omenjeni sub a), točki 1 in 2.

Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže šteló glavnega merskega bobna, ter cinkovi po-

veznik sname sè žestomernika in pa vrhna cev sè zvezne cevi. Notranje stene poveznika in vnanje stene omare in nje zveza sè stojalom, po tem notranji deli vrhne cevi in vnanji deli zvezne cevi ogledajo se tudi skrbno in če se najde kak nedostatek, poistini se uradno.

Stanje štela rezervnega bobna se odčita uradno ter primerja s poslednjim vpisom v vpisniku.

Zdaj se vrhna cev vnovič priloži na zvezno cev in pod uradno zaporo dene.

2. Probe spirita za nadprigled se gradujejo, in spirit v vdevni posodi za nadprigled graduje se takó, kakor pri prostem prigledu, po tem ko se durce β na desni strani omare odpró. Ako bi se pipa Z_1 težko pregibala, veljá tudi tù, kar je propisano za navadni prigled.

Ali probe spirita gradujejo se samo tedaj, kadar je moči misliti, da te probe pogreznico napolnijo.

Posledki gradovanja nadprigleda ne jemljó se sicer v podlogo mesečnemu poistinjanju narejenih količin alkohola, vendar se v opombi poočitijo v vpisniku žganjarne ter primerjajo z vpisi navadnega prigleda v vpisnik.

Zarad tega primerjanja množijo se vpisani posledki gradovanja po poslednji polnitvi vdevne posode nadprigleda do dne, katerega se vrši gradovanje, z dotičnimi v litrih izraženimi količinami spirita; dobljeni izvodi se seštejejo, in njih vsota delí z vsoto v račun vzetih količin spirita. Kvocijent dá srednjo alkoholovitost teh količin spirita ter naj se blizu sklada s tem, ki ga je dalo gradovanje se probnih tekočin pridržanih nadprigledu. Ali pri tem je paziti na to, da je treba, ako so pri nadprigledu probne tekočine navadnega prigleda bile gradovane in so se dotični posledki vpisali v vpisnik žganjarne, tudi dotične količine spirita v račun djati.

Opravivši te uradne poslove treba je durce β do shrambe prob precej zopet pod uradno zaporo djati.

3. Nadaljšnji postopek superkontrole obsega snemanje pokrova z aparatove omare, ki je od znotraj samo nadprigledu dostopna, in preiskovanje notranjih delov aparata, sosebno tudi varnostnih naredeb zoper zastoj, po tem naredeb služočih v poizvedbo, če merski bobni glavni in rezervni stoje.

Ako se je naznamba ure za rezervni boben od neposrednje poprejšnje superrevizije premenila, a v tem času ni bil naznanjen nikak motež v hodu

glavnega merskega bobna niti najden, ali če se iz tega, kar kaže ura za rezervni boben, vidi, da se motež ni pravočasno naznanil, ali če je dolnji razdel vdevne posode p napolnjen z opojno tekočino, ali nje gornji razdel prazen ter je maksimalni toplomer znatno zbehan, sprožiti je dohodarstveni pomislek.

Vzprejemši djanstvenico (spis o djanstvu ali dogodku) naj se dolnji razdel vdevne posode p popolnem izprazni, a nasproti nje zgornji razdel vnovič napolni sè spiritom.

Tudi naj se pogleda, ne kaže li plavalec s , da rezervni boben stoji.

Ako bi omarici l_1 in r , v katerih se gibljeta obe plavalni pripravi, kažoči, kdaj stoji ta glavni in rezervni merski boben, napolnjeni sè žgano opojno tekočino, treba ji je popolnem izprazniti, namreč omarico l_1 s pipo h_2 nameščeno na nji, ki se od zgoraj ravná, a omarico r z natega, pridodano žestomerniku.

Ogled notranjih delov merskega aparata ide samo dotle, kolikor je moči brez tega, da se ti deli odločijo in razstavijo. Najde-li se kaka napačnost, poizvé se uradoma, in če ona kazí pravičnost naznamb merskega aparata, prepové se dalje rabiti ga. Nadaljšnja uporaba naj se vselej ustavi, kadar maksimalni toplomer kaže 56 stopinj Réaumur ali več.

Ako bi pa sito v alkoholometrovem stebriči bilo onesnaženo, naj to finančni organ sam popravi; finančni organ naj tudi skleničice nad blazinami osi obeh merskih bobnov napolni s pripravnim oljem.

Ako slučaj tako nanese, napolniti je tudi v dvojni posodi p razdel h z novim spiritom, živosrebrni stebrič maksimalnega toplomera, kakor se je prej opisalo, spraviti v najnižjo ležo ter zeleni signalni krožec postaviti takó, kakor je omenjeno pod II.

Ko je tako naloga superkontrole pri merskem aparatu rešena, podvrže se vnovič uradni zapori pokrovec aparatove omare in cinkov poveznik.

4. Tudi skupni posledek superkontrole vpisati je v vpisnik žganjarne.

Sosebno naj superkontrolo vršeči organ vpiše v ta vpisnik tudi, kako kaže ura rezervnega bobna.

X. Najmanj enkrat v vsaki letni žganjetvorni dobi morata dva finančna organa, namreč organ superkontrole in pa prigledno-okrajni ravnatelj naznambo množine merskega aparata v žganjarni prigledovati s tem, da izmerita odtekajoči iz njega

spirit in pa podatek tega merjenja prisposodbita z omenjeno naznambo množine.

Za tem priglednim činom prihaja tudi preizkus, če so priredbe, ki naznanjajo, oziroma konstatujejo motež v hodu glavnega merskega bobna, po tem tudi rezervnega bobna še delavne, če se tedaj, kadar glavni merski boben ustaviš v tem, ko spirit doteka, rezervni boben štelo in zvonilo poženó, plavalček z rudečim signalnim kolutom (krožcem) k višku vzdigne in zeleni kolut spravi v ležno na levi strani, in če, da ši je tudi rezervni boben ustavljen, dotična priprava za poistinjanje še službuje.

Po storjenem poskusu treba je, kakor je samo ob sebi razumno, omarici za oba plavalčka določeni vnovič izprazniti tekočine. Mala množina spirita, ki ob preizkusu nemerjena skoz aparat preteče, preceni sesodi se, če jesamo glavni boben bil v hodu zadržan, po naznambah štela rezervnega bobna, a če je bil tudi ta v hodu zadržan, preceni se samo, podatek vpiše v žganjarne vpisnik po pre-

ceni ter pri mesečnem davkovnem obračunu pri šteje k množini, ki jo merski aparat naznanja.

XI. Ko doteče delovršbena doba, in tudi tedaj, če se ima sè žestomernikom strnena žgalna priprava ustaviti na dalje nego 10 dni, naj nadprigled žestomernik, sosebno stebrič alkoholometra in iztočno korito z vodo popolnem osnaži. To snaženje opravi se najboljše takó, da se najpred z natega ali s prostim mešičkom iz gume, ki služi za natega, spirit, kar ga je ostalo, ven potegne in po tem vlije vode v stebrič in iztočno korito, katero je moči po istem načinu odstraniti. Ta postopek je zarad večje varnosti dva do trikrat ponoviti, dočim je za shrambe prob in vkladne posode dovolj, če se enkrat izplaknejo z vodo.

Kadar se v žganjarni, odnosno v žgalnem pri-redu vnovič začne delo, treba je, kakor se razumeva samo ob sebi, shrambe za probo in vkladne posode po propisu, predno se uporabijo, sè spiritom izplakniti.

Fig. 1.

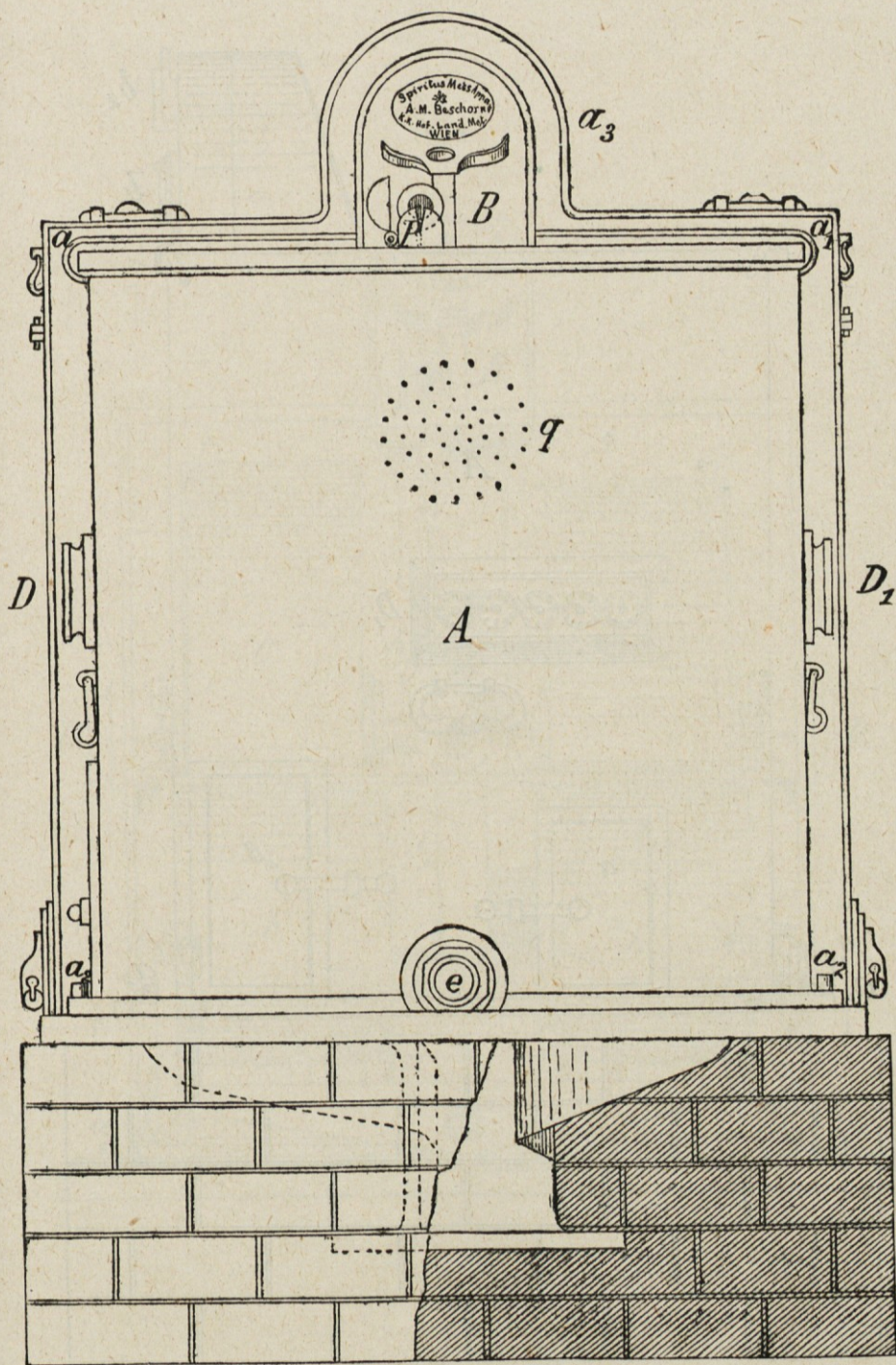

Fig. 2.

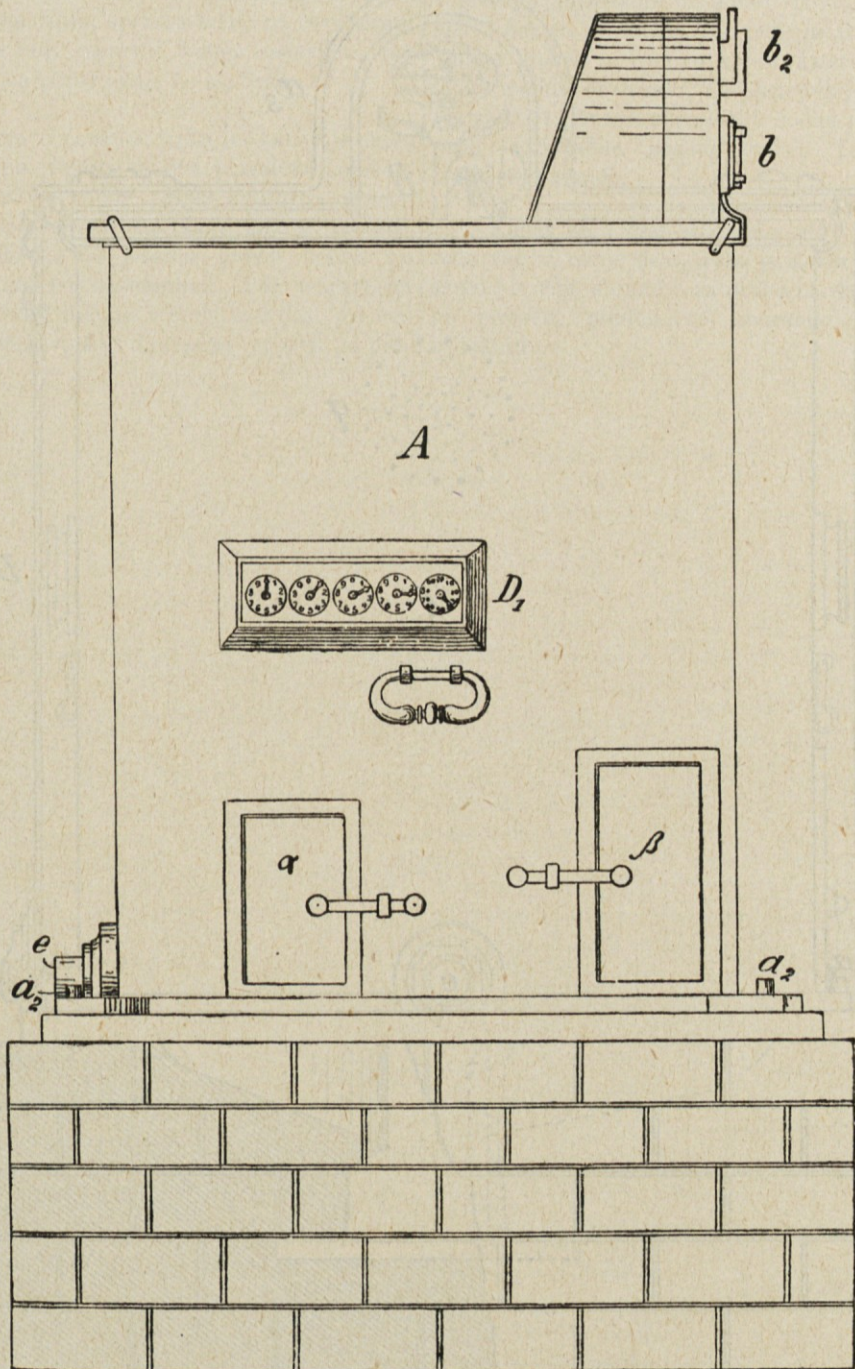

Fig. 3.

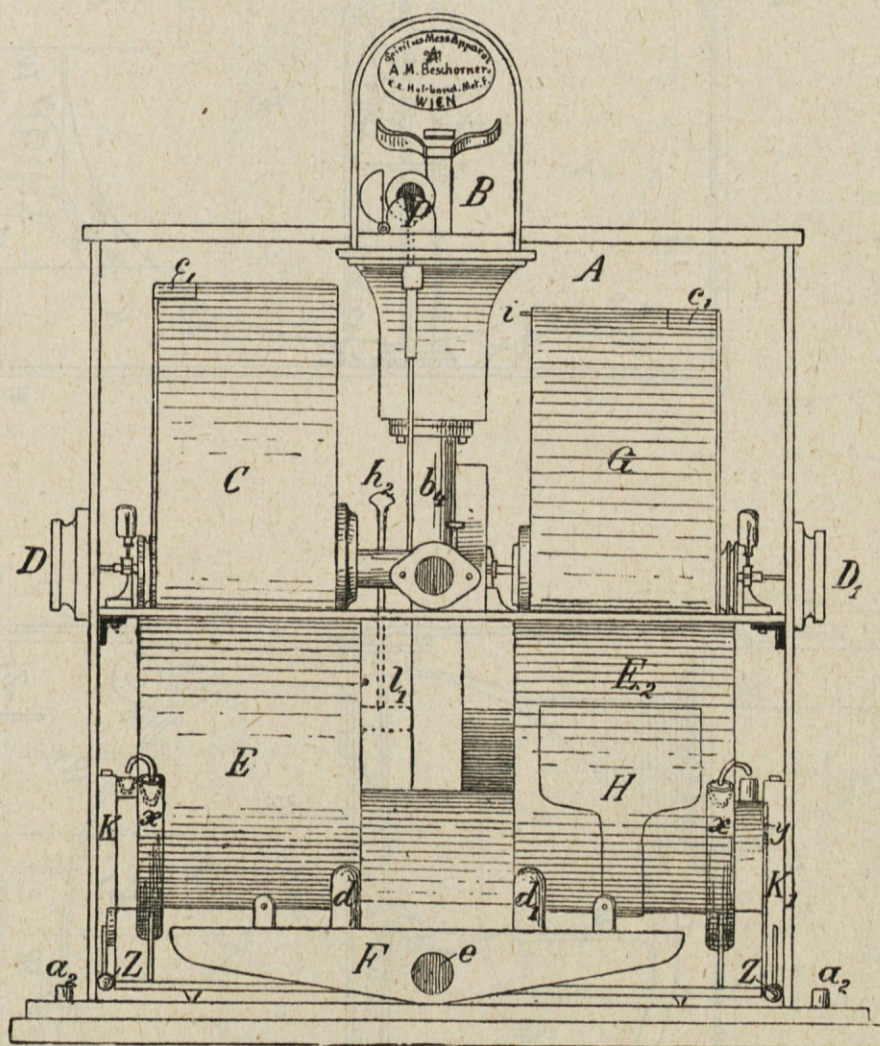

Fig. 5.

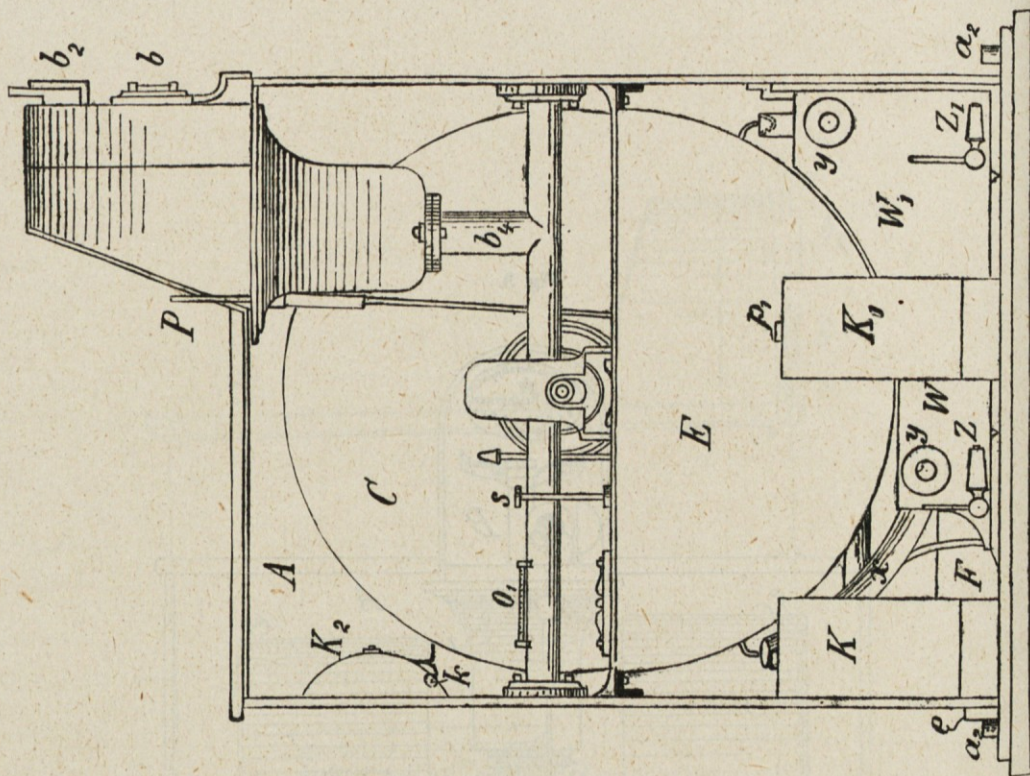

Fig. 4.

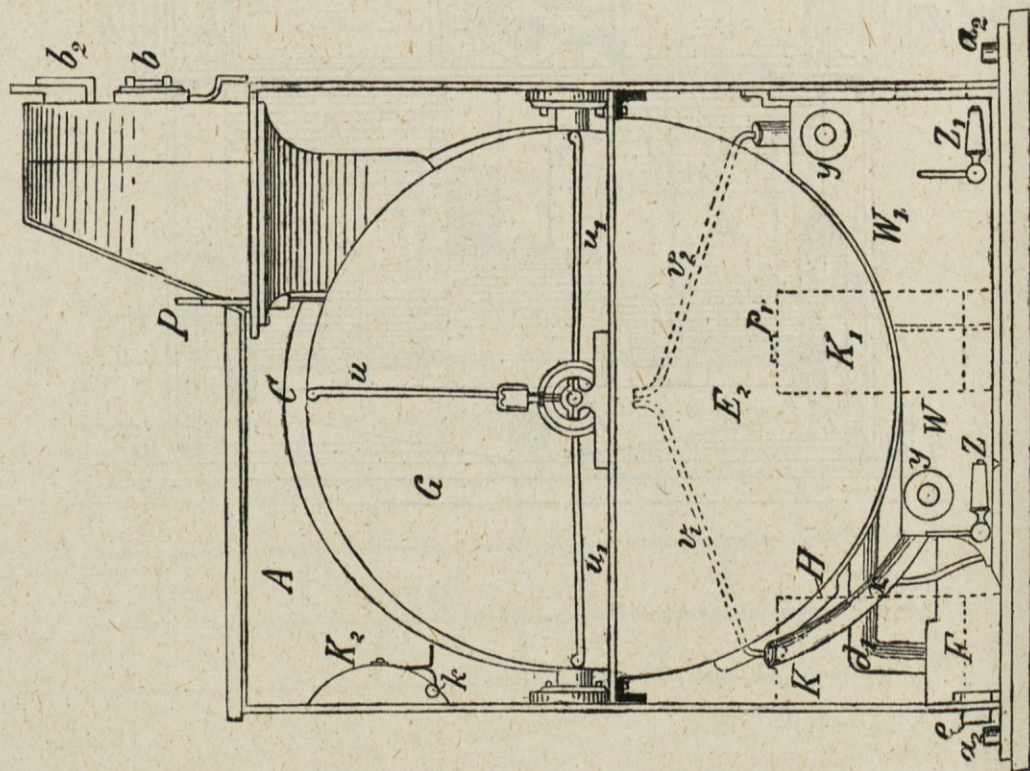

Fig. 7.

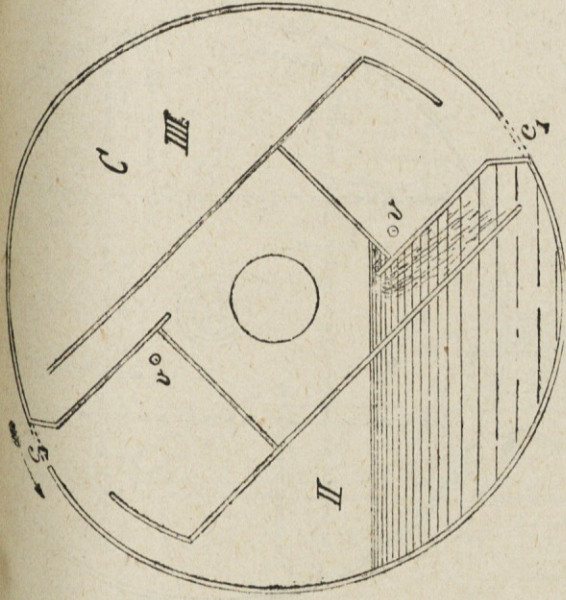

Fig. 11.

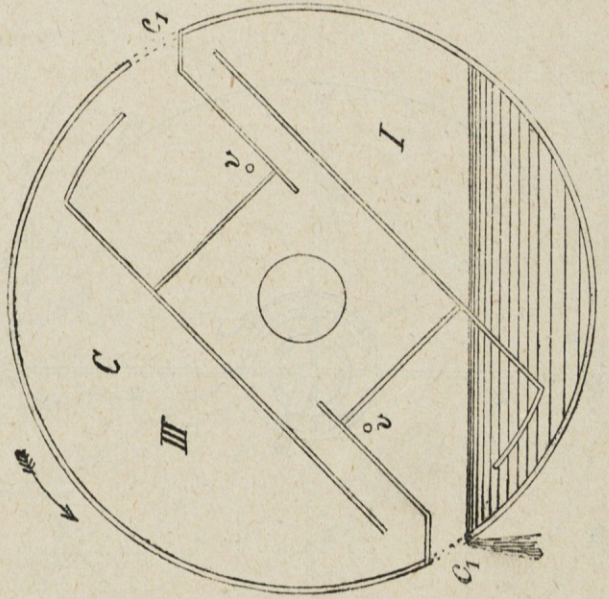

Fig. 8.

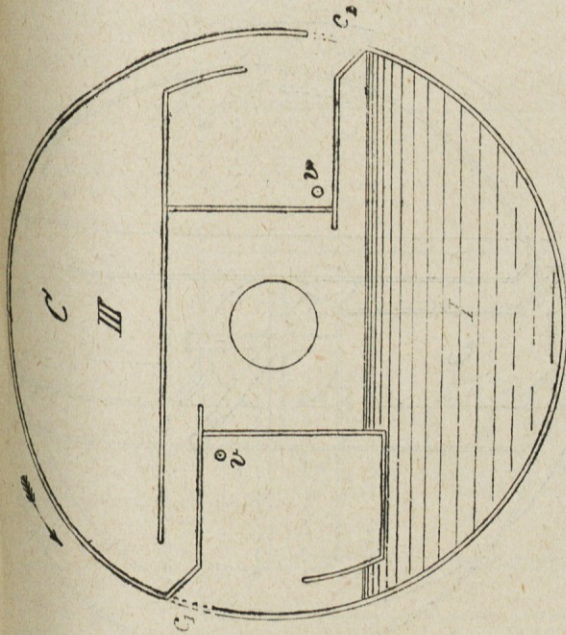

Fig. 10.

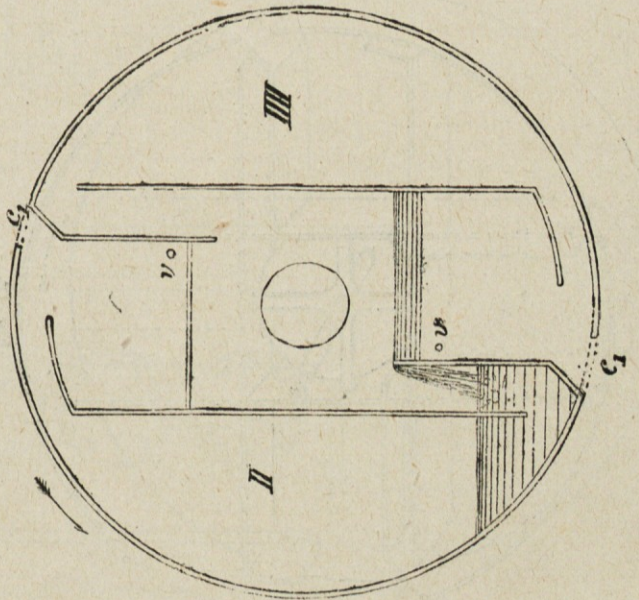

Fig. 9.

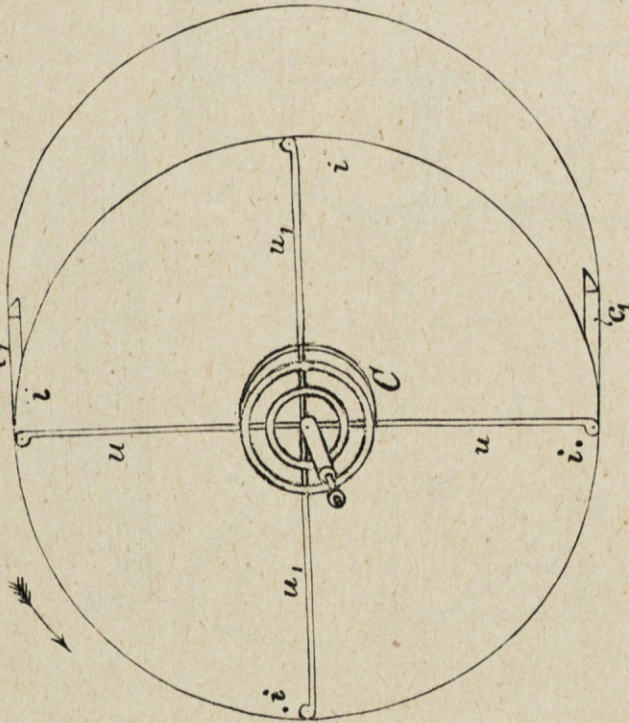

Fig. 13.

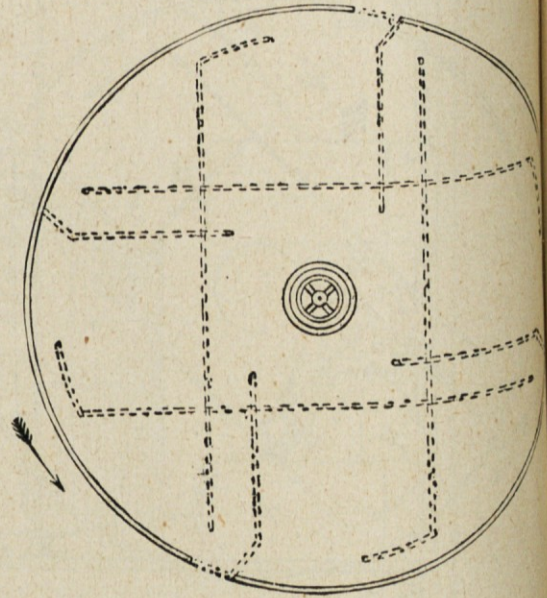

Fig. 8.

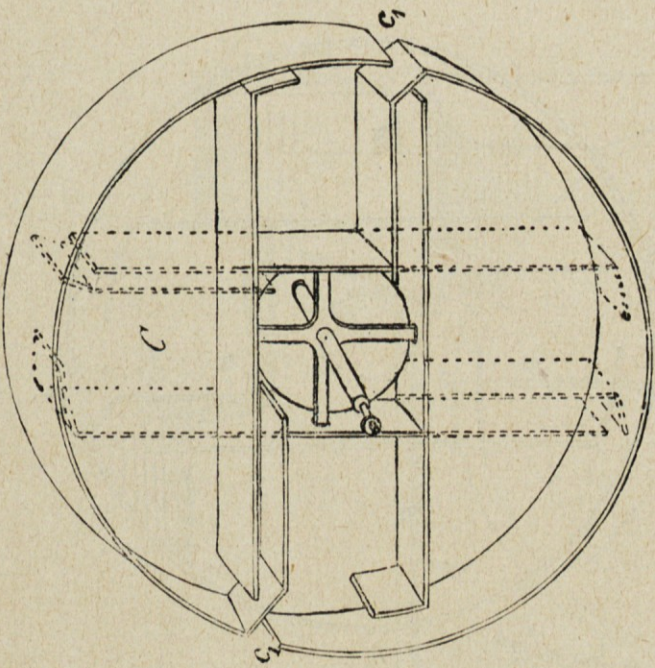

Fig. 12.

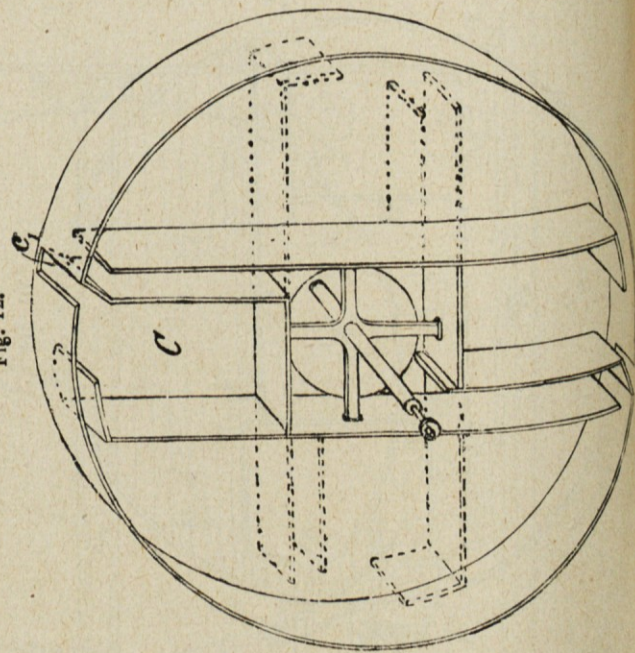

Fig. 15.

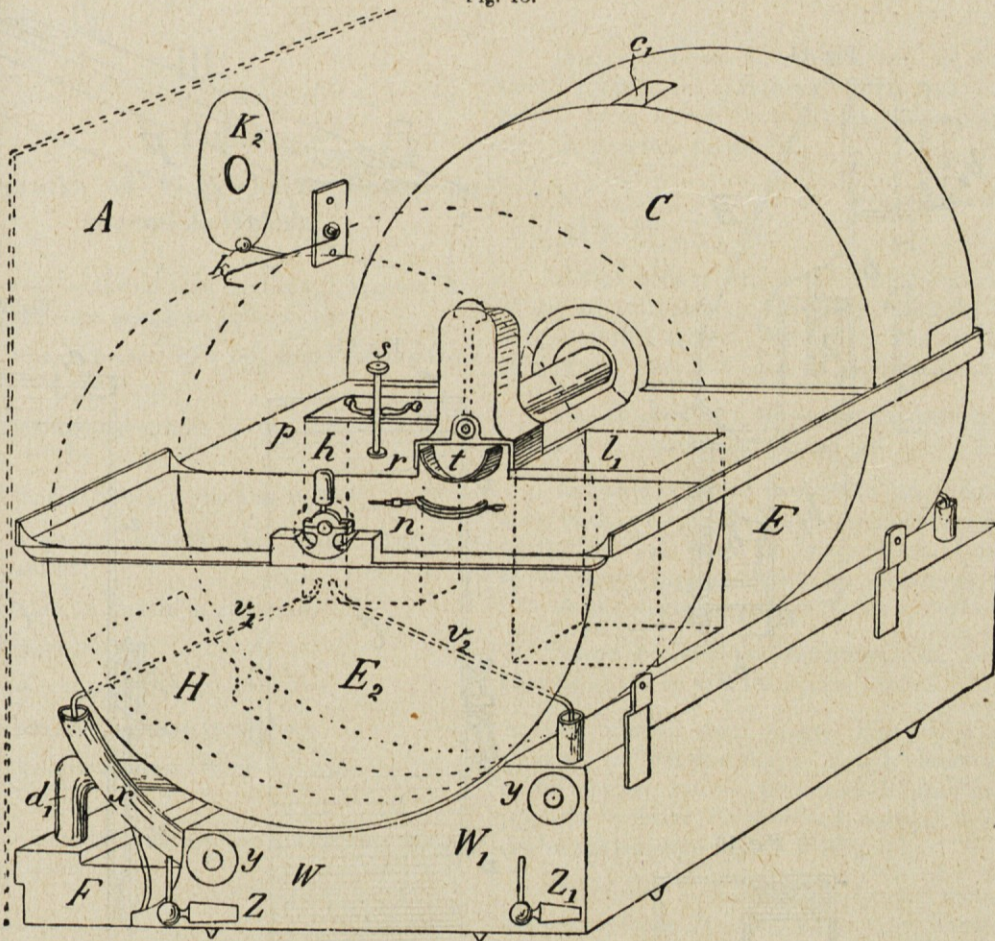

Fig. 17.

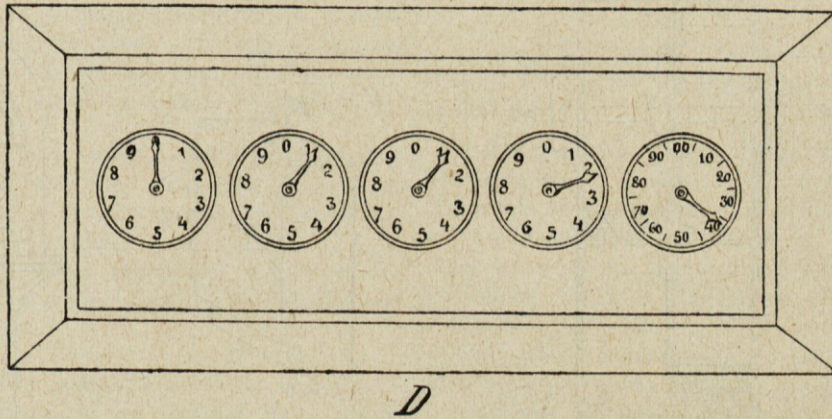

Fig. 14.

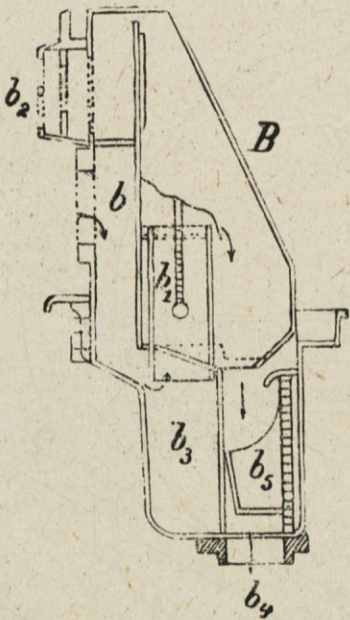

Fig. 19.

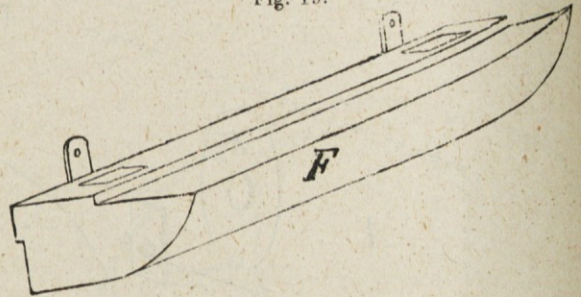

Fig. 21.

Fig. 20.

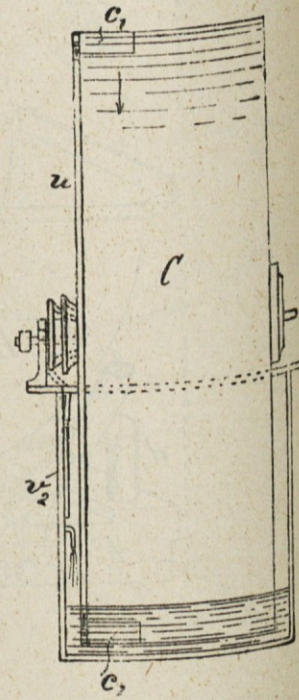

Fig. 16.

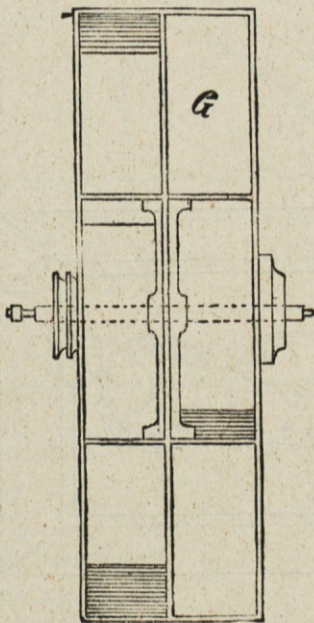

Fig. 22.

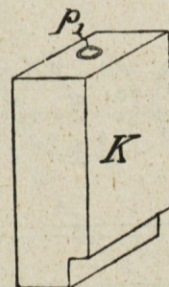
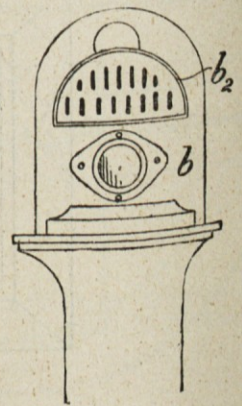

Fig. 18.

III.

A. Popis

žestomernika od V. Pricka na Dunaji po sistemi J. Weiser.

Glavne sestavine tega merilnega aparata, kakor ga predočuje priloženo črtanje, so:

1. Vnanja omara, ki v sebi hrani vse sestavine aparata,
2. alkoholometernjak z maksimalnim toplo-merom,
3. merski boben z glavnim štelom,
4. prigledne naredbe za zastoj merskega bobna, namreč:
 - a) gugalica s štelom in zvoncem,
 - b) zastojna plošča,
5. obe shrambi za probe spirita,
6. posebne naprave (priredb),

Vsak aparat nosi firmo in zapored tekočo številko.

Isto številko imevajo vse glavne in večje pri-lične sestavine.

1. Vnanja omara.

Vnanja omara *A* (Fig. 1) obstoji iz table v 4 oglih okroglo zavibane in v ozadji strinjajoče se iz debele železne pločevine (plehovine), ki je trdno zvezana s preotljeno ploščo od dna iz železne litine. Štiri ven štrleče krpe (noge) imajo matice ali luknje zarad pritrdbe z vijakom k stojalni plošči.

Pokrovec je iz železne litine in ima dva na sredi stavkoma nad sabo sklepajoča se dela, na zadnjem teh delov biva po konci stoječ, od spredaj s polu-zvonovito stekleno kupolo *B* (Fig. 1 in 4) zaprt postavec, kateri vzprijemlje alkoholometer-njak. Skozi to stekleno kupolo moči je alkoholometer opazovati.

Zadnji del omarnega pokrovca pritrjuje se z dvema kljukama, ki se natikata na notranjih omarnih ostenkih.

Dokler ti kljuki nista netaknjeni, ne more se vložiti prednji del pokrovca, kateri ima dva ven štrleča čepa, razven če ta čepa kljuki naprej porineta ter se s tem natakmeta.

Na prednji steni omare biva omaro-zaporni vod *C* (Fig. 1).

S tem vodom zapira se namreč omara tako, da če se vod potisne v svoje počivališče, zapah porine po treh škripeih, katreih sta dva na notranji steni omare pribita in eden na pokrovci omare.

Ako se ta vod za 90 stopinj gori zasučje, moči je pokrovec odvdigniti.

Čez uhel (klapko), nameščen na vodu in čez drug uhel, pritrjen na žestomernikovo omaro sme se škaltica djati, kadar je omara zaprta. Oba uhla sè škaltico (kapsulo) vred sta prevrtana, da se žica skozi potegne in uradna zapora priloži.

Samo po sebi se razumeva, da se mora kapsula sneti, če se hoče omara odpreti.

Na prednji steni omare biva dalje glavno štelo *D*, po tem obe durci I in II k shrambama za probe spirita, katerih prva vodi do prob prostega priglada, a druga do prob nadpriglada, in iztočna cev sè zaklopnično zaporo *E* (Fig. 1).

Na desni strani omare naposled nameščeno gugalnično štelo *D*, nad katerim se nahaja znamenja dajoč zvonec.

2. Alkoholometernjak.

Alkoholometernjak (alkoholometrov stebrič) *F* (Fig. 1, 4 in 7), narejen iz britanije, sestoji iz dveh razdelkov.

Prvi razdelek vzprijemlje spirit, ki odteka iz hladilnice, ter ga vodi skozi vtočnico *a* da pride skozi pretočnico *b*, ki ima odtočno skudelico, v školjkoviti s sitom *c* opravljeni drugi razdelek, odkodar teče skozi pritrjeno po vijaku in na železni podporni počivajočo kolenasto pretočnico *d* (Fig. 4 in 7) v merski boben. Nad vtočiščem nameščena je odprtina, pokrita s paličicami, in še s kapo zavarovana, skozi katero zrak, kar ga s spiritom vred iz hladilnice priteče, lahko izstopa tjekaj, kamer kaže strelca.

Pretočnica *b* vzprijemlje alkoholometer, ki ga je moči opazovati skozi stekleno kupolo.

Okoli zgornjega kraja prednjega razdelka je nadstavljen žleb, ki prestreza spirit, ki bi o premočnem pritoku štrkal na stekleno kupolo, ter ga po odprtinah v notri držočih prevaja v ta razdelek in dalje v merski boben.

Po 4 močnih vijakih (vrtežih) je alkoholometerjak trdno zvezan z omaro.

3. Merski boben z glavnim štelom vred.

Merski boben *G* (Fig. 2, 3, 4 in 5), narejen tudi iz britanije, ima 50 centimetrov v promeru ter je razdeljen na 3 enolike razdelke (merske predelke).

Prostornina iznaša pri enem celem zavrtu točno 20 litrov, od katerih tretjina prihaja na en predelek.

Spirit vhaja po prej omenjeni pretočnici *a* iz alkoholometerjaka; *a* izhaja po odprtini *e*, *e*₁ in *e*₁₁ (Fig. 5) na obimu bobna. Os je jeklena in na nakladiščih prevlečena z nikeljnom, drugod z britanijo, ter leži z ene strani na vprečni nikeljnovi blazini v pretočnici *d* (Fig. 4) z druge strani v blazini ahatovi, pritrjeni na sprednjem ostenku omare; nad to blazino nameščena je sklenica, ki jo olji (samooljnica).

Stik z glavnim štelom, ki je vdjano v prednji steni omare, vrši se z grlom (mufom) *f* (Fig. 3 in 4).

Glavno štelo *D* (Fig. 1, 3 in 4) sestoji iz 6 z 10 stoglami opravljenih krožcev (kolotov) ter se prenaša gibanje s krožca na krožec po vodu pritrjenem na teh krožcih.

Glavno štelo ima 7 od zunaj skoz metalno ploščo, ki ima primerne luknje, vidnih in s steklom okovarjenih cifrenic, od katerih 6 leži v gornji vrsti črtoma, a ena globočje.

Niže ležeča polukrožna cifrenica registruje izpraznitve posameznih predelkov s 6·66, 13·7 ter prenaša pri tretjem izpraznilu, ki se izraža z 0, skupno prostornino merskega bobna od točno 20 litrov na gornjo vrsto cifer ali brojk.

Registrowanje napreduje postopno do 999.980 + 13.3; ničle za tem čislom sledeče na vseh mestih (000·0) izražajo čislo 1.000.000.

Gornjo vrsto odčitati je po aritmetičnem redu ter došteti število na dolnji cifrenici razvidno.

Na bobnovi osi nameščena je zapirka, da se boben nazaj ne zavrti.

Iz merilnih predelkov bobna prihaja spirit v iztočno korito iz britanije *H* (Fig. 2, 3 in 4), na to po odprtini tik dna v preddvor in odtod dalje po cevki iztočnici iz aparata.

Baš omenjena odprtina ni nameščena na najnižjem mestu iztočnega korita *H*, nego v neki višini, do katere mora stati spirit, da je moči vzeti probo.

Funkcija in konstrukcija bobna razvidna je iz Fig. 5 pridjanega zrisa ali črtanja, na kateri je osprednji ostenek odzvet. Predelki se polnijo skoz režo *g* iz srednjega kanala, a izpraznjujejo po luknjah *e*, *e*₁ in *e*₁₁ na obimu bobna.

Ko je prvi razdelek ves napolnjen, vzdigne se spirit v kanalu tako visoko, da doseže vtočno režo drugega razdelka. Spirit, ki vhaja takó v drugi razdelek, nareja takoj znamenito pretego ter zavrti boben v levo.

Spirit prvega razdelka izstopi po luknji *e* in drugi razdelek prihaja v isti položaj kakor popred razdelek I.

4. Prigledne naredbe za zastoj merskega bobna.

a) Gugalica sè štelom in zvoncem znamenje dajočim.

Ako bi se merski boben vsled kake ovire ustavil, vzpre se spirit v njem, dokler ne izstopa skozi pretočni lij, ki je vdjan na sredi zadnje stene.

Od tod teče spirit v gugalico iz britanije *J* (Fig. 2, 3, 4 in 6)..

Gugalica ima dva ločena prekrita predela, katerih vsak drži kak 1·25 liter spirita in votlo dno, ki se pri slabem dotoku spirita najpred napolni, in ima samó ta namen, pravičnost gugalice izvišati.

Sestava gugalice vidna je iz Fig. 6 priloženega načrta, na katerem ni stranskih strani gugalice.

Gugalica se vrtil okoli osi na robu dna sem ter tja in os počiva na dveh ahatovih blazinah.

Od gugalice je vsak čas en predel vzdignjen a drugi znižan; spirit napolni vzdignjen predel, dokler ne omahne vsled polagoma rastoče teže ter spuščaje se v niz in polne tekočine po odprtini *h* odnosno *h*₁, (Fig. 6) se izlije v iztočno korito.

Zdaj prihaja spirit v drug predel in ista igra se ponavlja.

Gugalica mora se, ko stoji, vselej tako postaviti, da bode na levo pogreznena.

Na desni strani gugalice je nameščena poteznica i (Fig. 2 in 4), ki stoji v zvezi sè sojemnikom k . S to priredbo prenaša se vsak pregib gugalice na gugalčno štelo D_1 (Fig. 2).

Gugalčno štelo je tako napravljeno, kakor glavno štelo, ima sedem cifrenic, izmed katerih lež šest v gornji vrsti v eni potezi, dočim sedma cifre-nica leži niže v polukrožnem izrezku. Samó da ima izrezek na sredi kazalec, ki registruje izpraznitve dveh in dveh gugalčnih predelov z $2\frac{1}{2}$, 5, $7\frac{1}{2}$, 10, $12\frac{1}{2}$, 15, $17\frac{1}{2}$ litrov.

Pri osmem registrovanji, izraženem z O , prenese se izpraznitev, ki zdaj iznaša 20 litrov, na gornjo vrsto cifer.

Na osi gugalčnega štela l je zagozdeno zobato kolo, ki poseza v vod m (Fig. 2), opravljen s klavdicem na zvonec,

Takó se vsak pregib gugalice naznanja z različno slišnim zazvonjenjem.

b) Zastojna plošča.

Na levi strani zadnje stene iztočnega korita nameščen je na trdnem oporišči horizontalno ležeč vod n (Fig. 2), stoječ v zvezi na levo s takisto pri-trjenim vodom o (Fig. 2) in na desno z drogom p (Fig. 2) naopično stoječem, ki nosi napisno ploščo „Stillstand“.

Dokler vod o stoji naopično, zastojna plošča ni vidna.

A čim se gugalica zvrne na desno, spravi vod o iz njegovega naopičnega počivališča, levi konec voda n pogrezne se vsled svoje teže v niz ter vzdigne s tem zastojno ploščo k višku, takó da se ta skozi stekleno kupolo alkoholometernjaka pokaže in ostane dotle v tem stanju, dokler organ super-kontrole ne spravi voda o vnovič v njegovo naopično ležo.

Zarad te priprave za dajanje znamenja mora se gugalica v svojem počitku brezuvetno vsegdar tako postaviti, da bode na levo pogreznena.

5. Obe shrambi za probe spirita.

Dočim merski boben meri, koliko je tekočine skozi šlo, imata ti iz britanije narejeni shrambi K

in K_1 (Fig. 2 in 8) vzprijemati probe, po katerih je moči izvedeti alkoholovitost zdelka.

Zarad tega sta na zadnji steni merskega bobna nameščeni po dve zajemalnici q_1 , q_2 in q_3 , q_4 (Fig. 5) za jemanje prob.

Spodnji del iztočnega korita H (Fig. 2, 3 in 4) napolnjen je namreč, kakor se je že reklo pod točko 3, vsegdar s tekočino; v to tekočino pomakajo zajemalnice pri zavrtenji bobna, zajemajo določene male količine in jih dovajajo v shrambi K in K_1 , izlivaje svojo vsebino v polukrožen lij r (Fig. 2 in 4), ki biva v kapi nad vtočno cevko d nameščeni ter je s pretinom razdeljen na dva enaka dela. A zajemalnice prob so tako napravljene, da se dvoje od njih izliva v en del gori omenjenega lija a drugo dvoje v drugi del.

Od tod se odvaja probni spirit v dve cevki nameščeni na obeh stranéh omenjene kape, odtod v cevki s in s_1 ki bivata na zadnji steni iztočnega korita, in po teh cevkah v lija t in t_1 (Fig. 2 in 4) in naposled od tod skozi cevki n in u_1 (Fig. 2 in 4) v shrambi K in K_1 (Fig. 1 in 8).

Shramba K določena za navaden prigled leži, opazovana se stališča pred žestomernikom, na levi strani omare žestomernikove, dočim je za nadprigled namenjena shramba K_1 na njegovi desni strani.

Obe shrambi bivata v spodnjem delu žestomernikove omare.

Shramba za navadni pregled drži kakih 15, a za nadprigled namenjena 22 litrov.

Iz shramb potisnjeni zrak lahko odide skozi ija t in t_1 (Fig. 8).

Da je moči prigledovati, če alkoholovitost pada pri odločenih probah, dokler se hranijo v shrambah K in K_1 vstavljeni sta v vsako shrambo za probo trdno zaprti kakega $\frac{1}{2}$ litra spirita držeči posodi v in v_1 (Fig. 2 in 8).

Ti posodi napolnita se z lijema v_2 in v_3 , nameščenima na prednjem delu shramb za probe (Fig. 1 in 8) sè spiritom določene alkoholovitosti, po tem ko so vijaki od teh lijev odstranjeni.

Iz teh vstavljenih posod držé skrivljene cevke v dotične shrambe, s čemer je narejeno zračno občenje med obema.

Če se alkoholovina, ki jo ima spirit vzet iz vstavnih posod, primeri z izvorno alkoholovino, najde se, koliko alkohola se je izgubilo.

Spirit, kar ga je v vstavljenih posodah, odtaka se skozi pipi w in w_1 a shrambi K in K_1 izpraznuta se po pipah x in x_1 (Fig. 1).

Baš omenjeni pipi x in x_1 , po tem w in w_1 dostopne so vse skozi vrata I in II žestomernikove oprave.

Pipi dostopni skozi vrata I določeni sta, kakor se je že reklo, za prost prigled in pipi dostopni skozi vrata II za nadprigled.

Zajemalnice držé vsaka po 3 kubične centimetre, a njih število nasproti je različno po storitveni zmožnosti žgalne priprave, katere hladilo ima se zvezati sè žestomernikom.

Pri žgalnih pripravah, ki vsak dan po 15 hektolitrov žeste največ narejajo, uporabljati je žestomernike sè štirimi zajemalnicami, od katerih dva dovajata probe v shrambo za prost prigled, a druga dva probe v shrambo za nadprigled.

Ako se na eni žgalni pripravi vsak dan po več nego 15, vendar ne čez 30 hektolitrov žeste naredi, naj se za take žgalne priprave uporabljajo žestomerniki sè samo dvema zajemalnicama, katerih ena je določena za shrambo prostega priglada, a druga a za shrambo nadpriglada.

Kako je postopati pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ustanavlja se v propisu za uporabo tega žestomernika.

6. Posebne priredbe.

a) Zavarovanje iztočne odprtine žestomernikove omare.

V zavarovanje iztočne odprtine žestomernikovega postavca nameščena je zaklopnična zapora E (Fig. 1 in 4) iz plavalčka, ki pač dopušča brez ovire odtok spirita iz omare, a bi precej začel delati, ako bi kdo hotel kako tekočino v žestomernik spraviti skozi iztočno odprtino.

b) Branilo, da spirit v iztočnem koritu ne zastaja.

Ako bi kdo, ustavlja je spirit v iztočnem koritu hotel, na hod bobna delovati, odteče spirit, ne more hoda bobnu skozi pretočnico, vdjano v pridvoru, čez stojalo.

c) Branilo, da spirit v žestomernikovi omari ne zastaja.

Da se poistini, ni li morebiti kdo skušal, odtok ustavljenega spirita iz omare same ubraniti, ter o tem motiti hod bobna, na slučaj gibanje gugalice, nameščen je v valu na zadnji steni iztočnega korita plavalček y (Fig. 2, 3 in 4), katerega vodeči drog y_1 (Fig. 2 in 4) nosi ploščo z napisom „Stauung“ (zastoj) ki je v normalni leži skrita za steno y_2 znotraj žestomernika.

Ako bi se ustavljen spirit vzdignil više nad odprtino odtočne cevi, vzdignila bi tekočina plavalček in zastojna plošča postala bi vidna nad steno znotraj žestomernika.

Vodeči drog y_1 ima zaporne zobe, v katere vpada zaporen stožec (kegel) y_2 (Fig. 2) takó, da plavalček tudi po tem, ko zastoj preneha, ostane v najvišji leži, katero je dosegel.

d) Maksimalni toplomer po Celsiusu.

Da je moči spoznati, ni li se morebiti z dovajano paro toplina v žestomerniku znotraj povišala, vdjan je pri durcih II za nadprigled maksimalen toplomer z (Fig. 1 in 8), s katerega je moči stanje največje topline odčitati tudi po ohlajenji.

Steber živega srebra v tem maksimalnem toplomeru moči je v najnižjo ležo spraviti s tem, da se močno zadega.

e) Plombovanje.

Za uradno zaprtje žestomernikove omare potrebna je poleg zapore že omenjene pod točko 1 še samo ena zapora pri durcih I in II (Fig. 1).

B. Propis

o uporabi priglednega žestomernika V. Pricka na Dunaji, po sestavu J. Weiser-ja.

I. Prigledni žestomernik Prickov, ki se ima postaviti v žganjarni, da se izvé količina alkohola po resničnem zdelku, mora biti od c. kr. meroizkusnega urada na Dunaji v ta namen potrjen in s

potrdilno svedočbo in obeležbo meroizkusnega urada opravljen. Ako bi žgalna priprava poprek več nego deset litrov spirita v eni minuti imela dati, naj žganjarne podjetnik naročujoč žestomernik to pové in si dobavi žestomernik, ki je preskušen na dotično brzino od več nego petnajst litrov na minuto.

Vrh tega morajo biti nepokvarjene zapore, katere je meroizkusni urad djal na zapiralo omarnega pokrova in na durce te omare.

Tudi nadaljšnja uporaba že postavljenega potrjenega merskega aparata Prickovega zavisna je od tega, da je vsegdar stal pod dohodarstveno zaporo razen tistega časa, o katerem so se okoli njega godile uradne poizvedbe.

II. Merski aparat naj se v kaki žganjarnici postavlja pod uradnim nadzorom dveh finančnih organov, vpricho žganjarja ali namestnika njegovega.

Predno se to delo začne, naj finančna organa poizvesta, če so v zgornji točki I omenjeni uveti izpolnjeni.

Ako se na to stran ne najde nedostatek, naj finančna organa, snemši zapore meroizkusnega urada in odstranivši branila, kar jih je na notranjih delih aparata zarad prevoznje nameščenih, kakor zagozde in podpora gugalice preiščeta, ni li kateri del aparata vsled voznje skrivljen ali kakor si bodi pokvarjen, in če se zlasti merski boben lahko pregiblje v tisto mer, v katero se — mereč tekočino — vrtil, namreč na levo.

Na to se maksimalni toplomer, predno se vdene v omaro, podvrže še ti preskušnji, da se horizontalno položi v krop, čez dve minuti ven potegne in v horizontalni leži ohladi.

Toplomer mora v tem kazati 95 do 105 stopinj Celsius ter ne sme te naznambe v treh minutah premeniti. Na to je z nekimi zamajaji (nihaji) stebrič živega srebra pripraviti nazaj v najnižjo ležo in poskus ponoviti.

Namesto maksimalnega toplomera, ki ni več za rabo, sme organ nadprigleda vdjati preskušen plombiran takšen toplomer. Zamenja nerabnega za nov maksimalni toplomer sme se vendar tedaj zvršiti, če se skaženo orodje s preskusno plombo vre d vpošlje; torej se plomba ne sme sneti.

Samo kadar se žestomernik s kakega razloga ne drži več pod uradno zaporo, naj finančni organ, kateremu je izročen nadprigled v žganjarni, sname plombo meroizkusnega urada s toplomera, da se ubrani kaka zloraba, in posebej hrani. Ako to pre-

iskovanje ne vzbudi nobenega pomišljaja, napolni se sklenica nad blazino bobnove osi s pripravnim mašinskim (koščenim) oljem, katero omišlja žganjarnica, gugalica dene na levo v stanje miru odnosno vzdigne se na desno in vod *o* (Fig. 2) postavi v napočno ležo, tako da se z napisom „Stillstand“ opravljena plošča na drogu *p* ne vidi.

Dalje se plavalček *y*, na katerega drogu je plošča opravljena z napisom „Stauung“ privita, v zastojni posodi (Fig. 2, 3 in 4) s tem spravi v najnižjo ležo, da se zapiralni stožec y_2 (Fig. 2) vzdigne in plavalček potisne.

Na to se takoj cela omara zopet zaklene in z uradno zaporo zatrdi.

III. Merski aparat sme se postavljati samo tedaj, kadar ni bilo nikacega pomišljaja ob preiskusu in preiskovanji, zvršenem po točkah I in II.

A postavlja je ga treba je potanko držati se dotičnih določil §^a 51, št. 1 zakona o davku od žganja in zvršenega propisa.

Stojalna plošča, ki posreduje zvezo merskega aparata sè stojalom sezidanim iz opeke, mora biti iz litega železa ter imeti eno votlo nogo s kotvico. Plošča se vzdiguje takó, da bode na njej nameščeno znamenje v podobi zvezde, ki zaznamenava štelno stran žestomernika, stalo od spredaj.

Iz pridjanega načrta (Fig. 1) očitna je stojalna plošča s kotvico in nje pritrdba na stojalu.

Na stojalno ploščo postavljeni aparat treba je na-nj z vijakom priviti.

Za tega delj morajo na štirih oglih te plošče biti luknje z zavoji vijaka, ki se vjemljejo z luknjami plošče na dnu aparatove omare, določenimi za pritrdbene vijake.

Te vijake je trdno priviti in proti temu, da jih kdo brezoblastno ne odvijee, zavarovati z železnimi palicami, ki imajo na enem koncu glavo a na drugem ušesce; skozi dve izmed prevrtanih vijakovih glav namreč porine se taka paličica in na nje konec z ušescem se dene uradna zapora.

IV. Aparat ta naj se s hladilom žgalne priprave s tem zveže, da se zvezna cev (§. 51, št. 6 zakona o davku od žganja) z ene strani po zvezni flanži pridani žestomerniku z alkoholometrovim stebričem, z druge strani po drugi flanži z vijaki, katerih glavice so zarad plombovanja prevrtane, stakne s hladilnikom.

Zvezno cev je pokriti z vrhno cevjo, o čemer govori §. 51, št. 6 zakona o davku od žganja, in pa dotični paragraf zvršitvenega propisa.

Iztočna cev, po kateri se spirit iz žestomernika dalje odvaja, zveže se z njim po aparatu pridjani holenderski matici ter dene pod uradno zaporo.

V. V §. 52 zakona o davku od žganja zahtevani cinkovi poveznik, ki bodi od zunaj gladek in nenamazan, a od znotraj z belo oljnato barvo namazan, mora pri Prickovem žestomerniku sestojati iz treh delov, namreč iz dvodelnega oboda in pokrovca, ki jo zgoraj zapira. Oba obodova dela sta na svojih štirih oglih okroglo upognena in se v sredi žestomerniká strinjata s klini in ušesci.

Prednji del ima štiri izreze:

1. za iztočno cev;
2. za čitanje z glavnega štela in
3. za dvoje za plombovanje prirejenih vratic, ki se vjemata z vratci držečimi k odtočnima pipama navadnega priglada in nadpriglada v žestomernikovi omari.

Pokrovec ima alkoholometrovemu stebriču primeren nastavec, ki na spredaj v obrano steklene kupole, vdjane v pokrovci, završuje z mrežo žično, ki ustreza nje obliki.

Na mestu pred alkoholometrom je ta mreža izrezana, da ga je moči naravnost skozi stekleno kupolo opazovati.

V zadnji steni, ki završuje ta nastavec, je zgoraj na alkoholometrovemu stebriču, kjer zrak odhaja, nameščena s kapo zavarovana odprtina a na zdolaj izrez, katerega robovi oklepajo vtočno cevko in se v zarezi porinejo čez oni del zadnje stene obodove, ki od zunaj oklepa vtočno cev. V ostalem je obod na zunaj okoli in okoli okroževan po pokrovci sè zarezo.

Pokrivaje žestomernik s poveznikom porine se najpred zadnji del oboda od zadej na stalno ploščo, dokler je zadnja stran ne završuje, po tem se prednji del od spred nazaj takó potisne, da se z njim spojeni klini vdenejo v ušešca na zadnjem delu ter robovi stranskih sten staknejo.

Po babicah stoječih ena nad drugo in pritrjenih na notranjih stranskih stenah pahne se od zgoraj po en žebelj, s čimer se oba dela trdno strneta.

S pokrovcem, ki se poklada od zgoraj, pokrijejo se ti žebliji ter je pokritje završeno. Razporek v prednji steni pod iztočno cevko pokriva branilna pločevina, narejena za prilog uradne zapore.

Da se ne moreta brezoblastno sneti, imata pokrov in obod po dve babici priležni uradni zapori na desni in levi strani.

VI. Pri žgalnih pripravah, katerih vsakdanja storitev preseza 30 hektolitrov, ne bi bile ni pri takih žestomernikih, ki imajo samo po eno zajemalnico za probe navadnemu prigledu in nadprigledu, srambe za probo, kar jih je, dovolj za eno enomesečno zglasitveno dobo.

V takem slučaju na voljo je žganjarju, ali:

1. dva žestomernika zgornjega svojstva uporabljati za eno in isto žgalno pripravo, ali

2. omisliti si žestomernike, pri katerih drži probna posoda za navadni prigled 30 litrov a za nadprigled 44 litrov, ali

3. pri finančnem oblastvu prve stopinje prositi za naredbo, da se posoda za probe navadnemu prigledu in tako tudi nadprigledu namesto vsak mesec enkrat, vsaj vsakih 14 dni izprazni.

Ali finančno oblastvo utegne samo tedaj pristati na to prošnjo, če dotična žganjarna ni predaleč proč od stajališča navadnega priglada in nadpriglada, odnosno če so prometne razmere takšne, da ne dela znamenitih troškov, če se večkrat prigleduje; razven ako bi stranka prostovoljno plačala, kar bode več troškov za prigled.

Ako bi vršba žganjarne, odnosno storitev žgalne priprave bila tolika, da uporaba enega ali drugega gori omenjenih pomočkov sama za se ni dovoljna, smejo se ti pomočki tudi kombinovati.

Moči je torej ali dva žestomernika z dvakrat tolikimi posodami za probe ali dva žestomernika z dvakratnim izpraznjevanjem probnih posod v vsaki zglasitveni dobi ali žestomernike z večjimi posodami za probe pri dvakratnem njih izpraznjevanji v vsaki zglasitveni dobi uporabljati.

Tudi kombinaciji vseh treh pomočkov na slučaj ni nič na poti.

Ako se rabita dva žestomernika pri eni žgalni pripravi, odnosno pri nje hladilnem priredu, treba je hladilno pripravo sè žestomernikom takó zvezati, da se iz hladila izstopajoči spirit porazdeli v oba žestomernika v zračni omari, ki jo je treba za to primerno večjo narediti.

Ko se oba žestomernika postavljata in stikata s hladilno pripravo, mora se sosešno gledati na to, da spirit enakomerno odteka iz zračne omare v oba žestomernika ter naj to finančni organi prigledujejo pri pregledbah v žganjarnah kakor tudi pri mesečnem poistinjanji narejene količine alkohola.

VII. Čim je žestomerni aparat postavljen, kakor veleva prejšnja točka, zabeleži se stanje štela bobno-

vega in gugalice ter se o storjenem naredi zapisnik, katerega naj podpiše tudi žganjarne podjetnik ali njegov namestnik.

VIII. Predno se uporabi žestomernik za davkovni prigled, treba je obe shrambi za probe K in K_1 (Fifi. 2 in 8) in vdevne posode v in v_1 (Fifi. 2 in 8) po večkrat izplakniti sè spiritom, ki je precej enakšen srednji alkoholovitosti zdelka, kar se posebno pri shrambah za probe najlaglje naredi takó, da se odtočnim pipam pritakne mešiček iz gume in spirit z lijem vlije, ko se pipa odmota. Izpušča se spirit po pipi, kakor se razumeva samo ob sebi.

Tisti dan, ko se žganjarsko delo začne, ali tri dni pozneje najdalje napolnita se vdevni posodi v in v_1 v poistinjenje kake izgube na alkoholovitosti sè spiritom, ki ima natanko ali blizu po §. 54 zakona o davku od žganja najdeno alkoholovitost zdelka.

Izvédena alkoholovitost vpiše se v vpisnik žganjarne, čim se je za ta posel sneta uradna zapora na vratih I in II omare in cinkovega poveznika vnovič priložila.

Isti uradni posel se opravi, kolikorkrat se po pretrgani delovršbi, v kateri se je poslednje mesečno poistinjenje narejene količine alkohola storilo, delo žganjarne v letni delovršbeni dobi vnovič začne. Samo ob sebi se razumeva, da se tudi vselej, kadar je v letni žganjetvorni dobi kaka vdevna posoda izpraznjena, da se preišče, kaj ima v sebi, ona precej vnovič napolni sè spiritom in njegova alkoholovitost zabeleži v vpisniku žganjarne.

Za polnitev vdevnih posod potrebni spirit mora dobaviti žganjarna, kateri se tudi vrne spirit, ki ni več za nadaljšnjo porabo.

IX. Da se izvé množina in alkoholovitost spirita, ki je tekel skoz aparat, dela se takó le, po tem kakor to ovedbo opravi navadni prigled ali nadprigled.

a) Sè strani navadnega prigleda.

1. Najpred se potanko preišče, so li nepokvarjene uradne zapore na žgalni pripravi, na hladilnem aparatu, na vrhnji cevi zvezne cevke med hladilnim in merskim aparatom, na cinkovem povezniku poslednjč imenovanega itd. in če jim ní namen ovr. Vsaka spotika, ki se kje najde, pokonstatuje se uradno.

2. Na to se po tanko ogleda stojalo in okolni prostor, če ní najti sledú od spirita, ki bi bil tekel čez stojalo.

Kadar koli se zasledí kaj tacega, poistiniti je to privzemši uradnega svedoka ali dve nepristrani priči.

3. Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže štelno naznanilo žestomernika, ter odpró na cinkovem povezniku kakor tudi na omari žestomernika durce I, ki vodijo k odtočnim pipam navadnega prigleda.

4. Na to se odtočijo probe spirita za navadni prigled skozi pipo x na desni strani v čisto in suho posodo do zadnje kaplje, pomešajo se in stopnjujejo (gradujejo) s propisanim alkoholometrom.

Isto se zgodi sè spiritom v vdevni posodi v , ki se odtoči s pipo w , ležečo nad pipo x . Ako bi se tu pokazalo, da se pipe težko gibljejo ali celó ne pregibljejo, moral bi se popred matici pipne obrtnji nekoliko dušek storiti. Odtočivši tekočino skozi pipo bode v takih slučajih tudi dobro, obrtenj ven potegniti in vnovič pooljiti.

Ako se na spiritu vzetem iz vstavne posode pokaže izguba alkoholovitosti za več nego $\frac{1}{3}$ alkoholometrove stopinje, došteje se iznos te izgube k alkoholovini, ovedeni pri probah spirita.

Ako bi se primerilo, kar se težko kdaj primeri, da bi, ker se v žganjarni premalo dela, odtočene probe spirita ne bile zadostne za primerno napolnjenje posode pogreznice rabljene pri gradovanji prob, sme se, ako žganjarne podjetnik ali njegov namestnik izrecno privoli in če z dohodarstveno-uradnega stališča proti temu ni trdnega pomisleka, alkoholovitost tekočine v posodi za probe, ovedena o neposrednje poprejšnjem poistinjanji narejenega alkohola, računu narejene količine alkohola vzeti za podlogo.

Za prigleden pripomoček bode v ostalem služili tudi spirit, kar ga je v shrambi za nadprigled, a katerega sme gradovati samo in edino organ nadprigleda.

A če podjetnik ali njegov namestnik ne privol v ta postopek ali če se z dohodarstveno-uradnega stališča najde trden pomislek proti njemu, izliti je iz shrambe navadnega prigleda spirit v čisto steklenico, izplakneno popred sè spiritom jakosti, kakrššen se poprek nareja v žganjarni, to steklenico po primernem načinu v pričo stranke djati pod uradno zaporo ter vposlati na poljedelsko-kemijsko poskuševališče na Dunaj, III. okraj, linke Bahngasse 7, da se poizvé resnična alkoholovina te tekočine.

K temu ovedanju žganjarna lahko pošilja svojega zastopnika.

r eoške nosi finančna uprava.

Da se s pomočjo majhnih pogreznic potreba, poprijeti se tega pripomočka, omeji na prav malo slučajev, a gradovanju vendar potrebna mera natančnosti zagotovi, uporabiti je za ovedbo alkoholovine prob spirita take alkoholometre, katerih lestvica seza od 65 do 100 stopinj.

Po določilih meroizkusnega reda (Drž. zak. 1872, št. 171, §§. 33 do 36) preskušene take alkoholometre s primernimi pogreznicami dobivajo na povračilo nabavnih stroškov podjetniki žganjarjen, ki po §. 56 zakona o davku od žganja morajo v svojih žganjarnah imeti stodelen alkoholometer ukazane uredbe, po finančnem oblastvu I. stopinje.

5. Navadni prigled končuje se po poizvedbi v zgornji točki omenjeni s tem, da se vdevna (vkladna) posoda vnovič napolni.

Dohod k probam spirita se zapre in pod zaporo dene.

Skupni posledek navadnega prigleda vpiše se v vpisnik.

b) Sè strani nadprigleda.

1. Pri nadprigledu (superkontroli) izvršijo se najpred čini omenjeni sub a), točki 1 in 2.

Na to se vpiše v vpisnik žganjarne, kar kaže štelo žestomernika ter cinkovi poveznik sname sè žestomernika in pa vrhna cev sè zvezne cevi. Notranje stene poveznika in vnanje stene omare in nje zveza sè stojalom, po tem notranji deli vrhne cevi in vnanji deli zvezne cevi ogledajo se tudi skrbno in če se najde kak nedostatek, poistini se uradno.

Zdaj se vrhna cev vnovič priloži na zvezno cev in pod uradno zaporo dene.

2. Probe spirita za nadprigled gradujejo se in spirit v vdevni posodi za nadprigled graduje se takó, kakor pri prostem prigledu, po tem ko se durce II na desni strani omare odpró.

Maksimalni toplomer se vzame ven, pregleda in na slučaj — poistinivši njegovo stanje — stebrič živega srebra spravi na najnižjo ležo, kakor se je prej opisalo.

Če je toplomer znamenito zbeگان, treba je še sprožiti pomislek.

Ali probe spirita gradujejo se samo tedaj, kadar je moči misliti, da te probe pogreznico napolnijo.

Posledki gradovanja nadprigleda ne jemljóse sicer v podlogo mesečnemu poistinjanju narejenih količin alkohola, vendar se v opombi poočitijo v vpisniku žganjarne ter primerjajo z vpisi navadnega prigleda v vpisnik.

Zarad tega primerjanja množijo se vpisani posledki gradovanja po poslednji polnitvi vdevne posode nadprigleda do dne, katerega se vrši gradovanje, z dotičnimi v litrih izraženimi količinami spirita, dobljeni izvodi se seštejejo, in njih vsota deli sè vsoto v račun vzetih količin spirita.

Kvocijent dá srednjo alkoholovitost teh količin spirita ter naj se blizu sklada s tem, ki ga je dalo gradovanje probnih tekočin pridržanih nadprigledu. Ali pri tem je paziti na to, da je treba, ako so pri nadprigledu probne tekočine navadnega prigleda bile gradovane in so se dotični posledki vpisali v vpisnik žganjarne, tudi dotične količine spirita v račun djati.

Opravivši te uradne poslove treba je durce II do shrambe prob precej zopet pod uradno zaporo djati.

3. Nadaljšnji postopek superkontrole obsega snemanje pokrova z aparatove omare, ki je od znotraj samo nadprigledu dostopna, in preiskovanje notranjih delov aparata, seosebno tudi varnostnih naredeb zoper zastoj v aparatu in zoper navrtovanje, po tem naredeb služečih v poizvedbo, če merski boben stoji.

Ako se je naznamba ure za gugalico od neposrednje poprejšnje superrevizije premenila, a v tem času ni bil naznanjen nikak motež v hodu merskega bobna niti najden, ali če se iz tega, kar kaže ura za gugalico, vidi, da se motež ni pravočasno naznanil, ali če je plošča noseča napis „Stauung“ vzdignena, treba je pognati dohodarstveni pomislek.

Ogled notranjih delov merskega aparata ide samo dotle, kolikor je moči brez tega, da se ti deli odločijo in razstavijo. Najde-li se kaka napačnost, poizvé se uradoma, in če ona kazí pravičnost naznamb merskega aparata prepové se dalje rabiti ga.

Nadaljšnja uporaba naj se vselej ustavi, kadar maksimalni toplomer kaže 70 stopinj Celsius ali več.

Ako bi pa sito v alkoholometroven stebrič bilo onesnaženo, naj to finančni organ sam popravi; finančni organ naj tudi skleničico nad blazinami osi merskega bobna napolni s pripravnim oljem.

Na slučaj treba je tudi napis „Stauung“ nosečo ploščo, zastojno ploščo in gugalico postaviti takó, kakor je omenjeno sub II.

Ko je tako naloga superkontrole pri merskem aparatu rešena, podvrže se vnovič uradni zapori pokrovec aparatove omare in cinkov poveznik.

4. Tudi skupni posledek superkontrole vpisati je v vpisnik žganjarne.

Sosebno naj superkontrolo vršечи organ vpiše v ta vpisnik tudi, kako kaže ura gugalica.

X. Najmanj enkrat v vsaki letni žganjetvorni dobi morata dva finančna organa, namreč organ superkontrole in pa prigledno-okrajni ravnatelj naznambo množine merskega aparata v žganjarni prigledovati s tem, da izmerita odtekajoči iz njega spirit in pa podatek tega merjenja prispodobita z omenjeno naznambo množine.

Za tem priglednim činom prihaja tudi preizkus, če so priredbe, ki naznanjajo, oziroma konstatujejo narušaj v hodu merskega bobna, še delavne, če se tedaj, kadar merski boben ustaviš v tem, ko spirit doteka, gugalica, štelo in zvonilo poženo, signalni krožec skozi steklo okrova pri alkoholometrovem stebriči pokaže.

Mala množina spirita, ki ob preizkusu namerjena skoz aparat preteče, preceni se z ozirom na prostornino gugalicnih predelov in število gugalicnih zavrtov vpiše po preceni v žganjarne vpisnik ter pri mesečnem davkovnem obračunu prišteje k množini, ki jo merski aparat naznanja.

XI. Ko doteče delovršbena doba, in tudi tedaj, če se ima sè žestomernikom strnena žgalna priprava ustaviti na dalje nego 10 dni, naj nadprigled žestomernik, sosebno stebrič alkoholometra in iztočno korito z vodo popolnem osnaži. To snaženje opravi se najbolje takó, da se najpred z natega ali s prostim mešičkom iz gume, ki služi za natega, spirit, kar ga je ostalo, ven potegne in po tem vlije vode v stebrič in iztočno korito, katero je moči po istem načinu odstraniti. Ta postopek je zarad večje varnosti dva do trikrat ponoviti, dočim je za šrambe prob in vkladne posode dovolj, če se enkrat izplaknejo z vodo.

Kadar se v žganjarni, odnosno v žgalnem pri-redu vnovič začne delo, treba je, kakor se razumeva samo ob sebi, šrambe za probo in vkladne posode po propisu, predno se uporabijo, sè spiritom izplakniti.

Fig. 1.

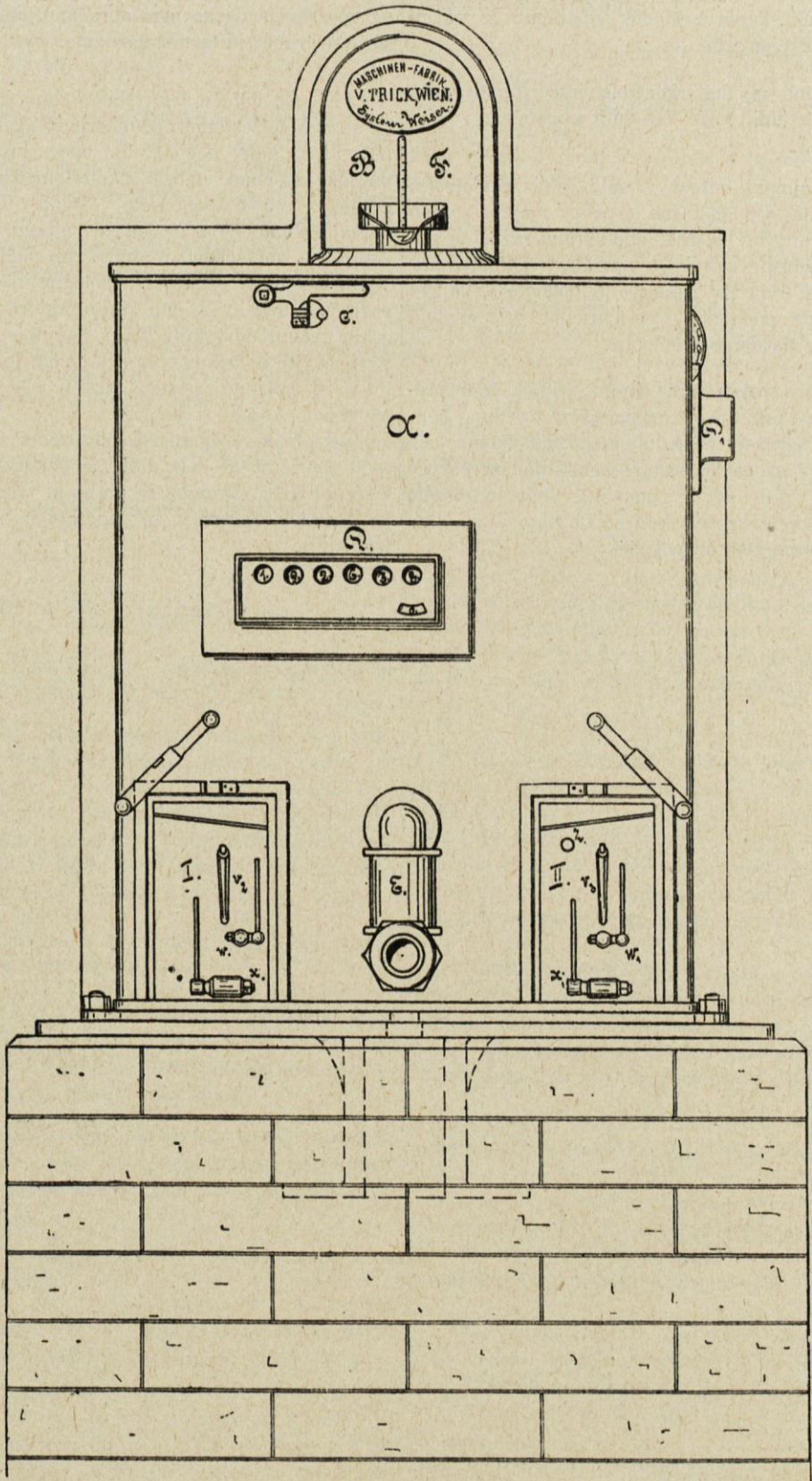

Fig. 2.

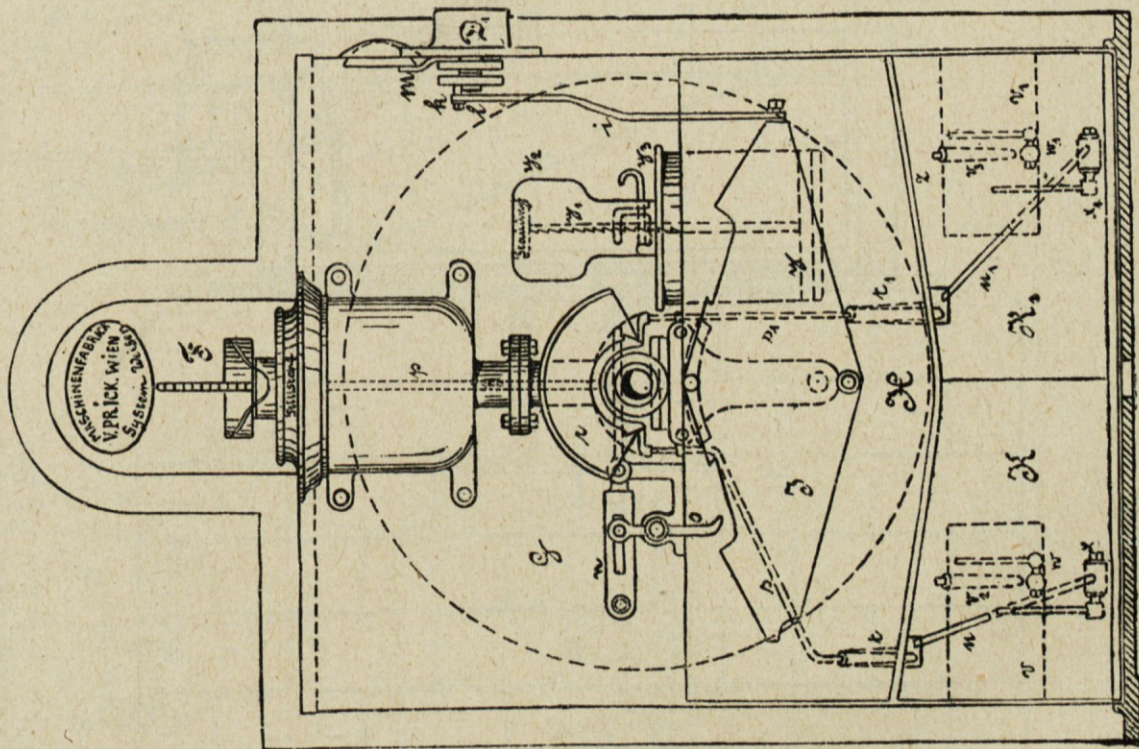

Fig. 3.

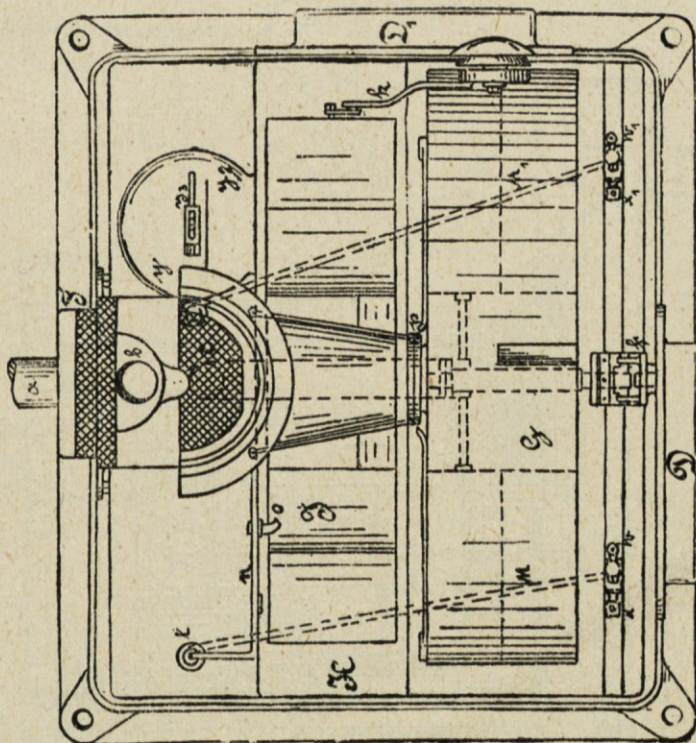

Fig. 4.

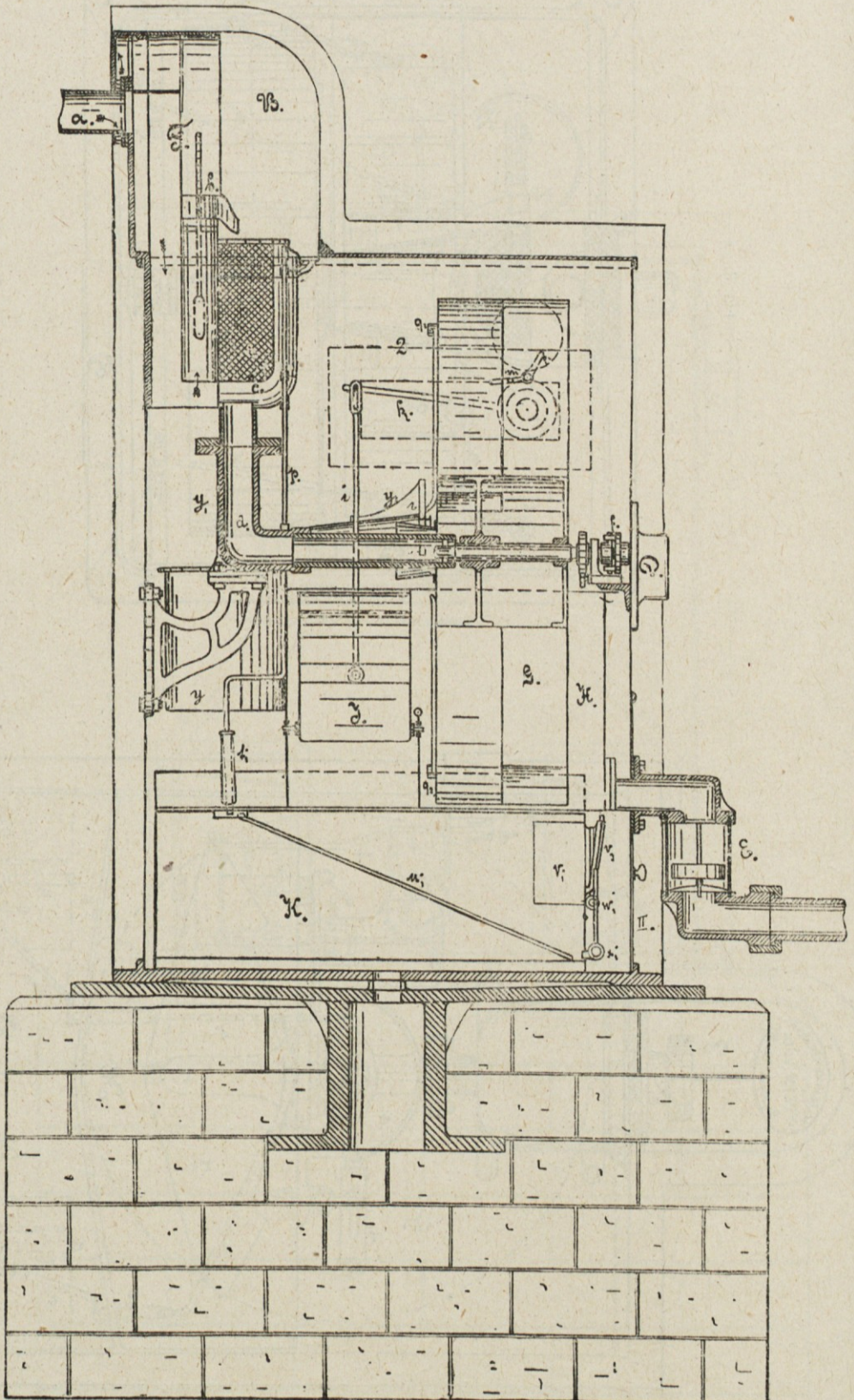

Fig. 5.

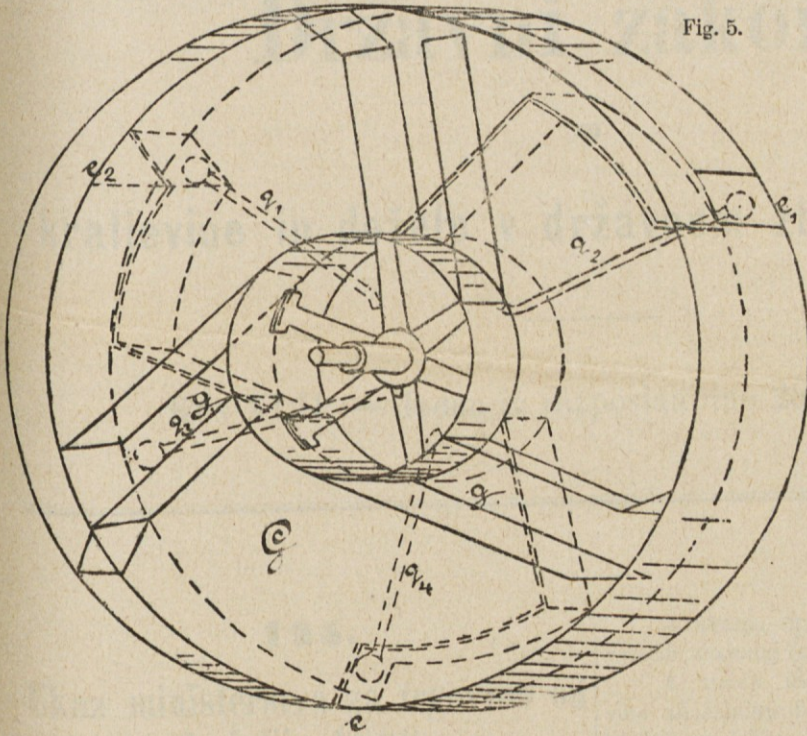

Fig. 7.

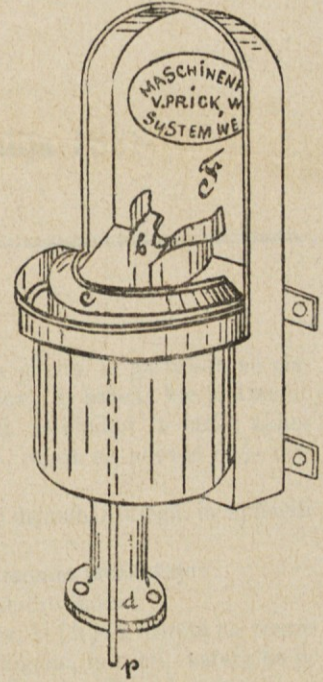

Fig. 6.

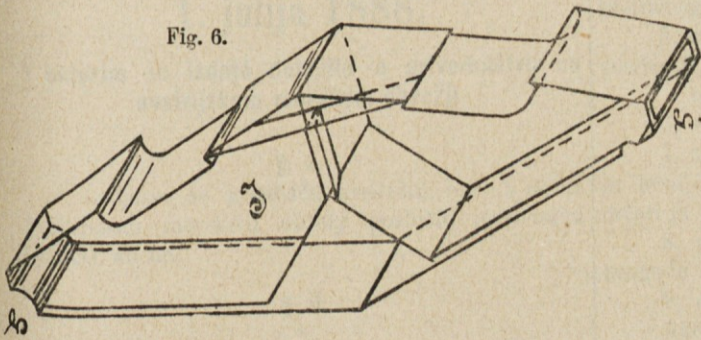

Fig. 8.

